

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра кримінально-правових дисциплін

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ

Дніпро – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти
Кафедра кримінально-правових дисциплін**

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ

Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність
Освітня програма «Правоохоронна діяльність»

СХВАЛЕНО

на засіданні Науково-методичної
ради Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол від 10.09.2025 № 1)

Програма комплексного екзамену. – Дніпро. Дніпровський державний університет внутрішніх справ. 2025 рік - 104 с.

РОЗРОБНИКИ:

1. Доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Тетяна ОРЛОВА;

2. Старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ Таїсія ШЕВЧЕНКО;

3. Старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ Анатолій ШИЯН.

Обговорено на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 02.09.2025 № 3

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	5
2. Методика проведення комплексного екзамену.....	5
3. Вимоги щодо рівня сформованості знань, умінь та інших компетентностей здобувачів вищої освіти відповідно до освітнього рівня.....	5
4. Навчальна дисципліна «Кримінальне право».....	10
4.1. Перелік теоретичних питань до комплексного екзамену.....	10
4.2. Перелік практичних завдань до комплексного екзамену.....	16
4.3. Зміст комплексного екзамену.....	19
4.4. Рекомендовані джерела інформації.....	59
5. Навчальна дисципліна «Кримінальний процес».....	66
5.1. Перелік теоретичних питань до комплексного екзамену.....	66
5.2. Перелік практичних завдань до комплексного екзамену.....	68
5.3. Зміст комплексного екзамену.....	70
5.4. Рекомендовані джерела інформації.....	78
6. Навчальна дисципліна «Криміналістика».....	82
6.1. Перелік теоретичних питань до комплексного екзамену.....	82
6.2. Перелік практичних завдань до комплексного екзамену.....	85
6.3. Зміст комплексного екзамену.....	88
6.4. Рекомендовані джерела інформації.....	100
7. Критерії оцінювання.....	102

1. Загальні положення

Комплексний екзамен (далі – екзамен) є складовою атестації здобувачів вищої освіти (далі – здобувачів) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність та проводиться екзаменаційною комісією після завершення теоретичної і практичної частини навчання за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» з метою комплексної перевірки знань здобувачів, досягнення ними запланованих результатів навчання і встановлення фактичної відповідності рівня набутих здобувачами компетентностей її вимогам.

Метою екзамену є вимірювання та оцінювання результатів навчання, досягнутих здобувачем за підсумками опанування освітньої програми. Організація і проведення екзамену базуються на таких принципах:

- академічна доброчесність;
- об'єктивність;
- прозорість і публічність;
- нетерпимість до корупційних та пов'язаних із корупцією діянь.

Завданнями екзамену є:

- оцінка теоретичної підготовки здобувачів з дисциплін, передбачених програмою: «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Криміналістика»;
- виявлення рівня і глибини практичних умінь і навичок;
- визначення здатності застосування набутих знань.

Екзамен охоплює зміст обов'язкових освітніх компонент за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та базується на таких нормативно-правових актах:

- Стандарт вищої освіти за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 28.05.2024 р. № 768;
- Положення про організацію освітнього процесу у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ, затвердженого наказом ДДУВС від 26.03.2025 р. № 146.
- Положення про екзаменаційну комісію з проведення атестації здобувачів вищої освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ, затвердженого наказом ДДУВС від 31. 01. 2025 р. № 44.

2. Методика проведення комплексного екзамену

Комплексний екзамен здобувачів спеціальності 262 Правоохоронна діяльність галузі знань 26 Цивільна безпека включає перевірку загальних та фахових компетентностей та програмних результатів навчання з обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми.

Форма комплексного екзамену – усна, що уможливорює реальне дотримання

академічної доброчесності всіма особами, які його складатимуть.

Екзаменаційна робота для особи, яка навчається на освітньо-професійній програмі «Правоохоронна діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність галузі знань 26 Цивільна безпека і складатиме комплексний екзамен, буде сформована з 35-ти білетів з трьох дисциплін за єдиним принципом: кожен білет містить теоретичну та практичну частини. Теоретична частина містить два питання; практична частина – одне практичне завдання (задача). Максимальний час для підготовки до екзамену дається - 30 хвилин після чого здобувач дає усну відповідь на запитання зазначені в білеті. Кожне питання членами екзаменаційної комісії оцінюється окремо за 100 бальною шкалою та виводиться середньоарифметичне, що складає загальну оцінку по 100 бальній шкалі.

Якщо хоча б одне із питань не розкрито взагалі (незадовільна оцінка) – виставляється загальна оцінка – «незадовільно».

Комплексний екзамен завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавр спеціальності 262 Правоохоронна діяльність.

Комплексний екзамен здійснюється відкрито і публічно.

3. Вимоги щодо рівня сформованості знань, умінь та інших компетентностей здобувачів вищої освіти відповідно до освітнього рівня

Комплексний екзамен випускників, які здобувають ступінь вищої освіти бакалавра, здійснюється екзаменаційною комісією на підставі оцінки рівня загальних та спеціальних компетентностей та програмних результатів навчання здобувачів, передбачених стандартом вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28.05.2024 р. № 768.

Інтегральна компетентність - здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується компактністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК1 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2 - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3 - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 - здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК5 - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6 - усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК7 - здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8 - здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9 - здатність працювати в команді.

ЗК10 - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11 - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності

СК1 - усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.

СК2 - здатність організовувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності.

СК3 - здатність професійно оперувати категоріальнопонятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

СК4 - здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

СК5 - здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК6 - здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК7 - здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми.

СК8 - здатність ефективно забезпечувати публічну безпеку та порядку.

СК9 - здатність ефективно застосовувати сучасні техніку і технології захисту людини, матеріальних цінностей і суспільних відносин від проявів криміногенної обстановки та обґрунтовувати вибір засобів та систем захисту людини і суспільних відносин.

СК10 - здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.

СК11 - здатність до аналізу та оцінки ризиків що впливають на вчинення адміністративних правопорушень та кримінальних злочинів (проступків).

СК12 - здатність систематизувати закономірності злочинності, визначати особу злочинця, причини і умови злочинності та її окремих видів, реалізовувати напрями і заходи її запобігання.

СК13 - здатність забезпечувати охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності.

СК14 - здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних.

СК15 - здатність до застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

СК16 - здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях, а також здатність надавати домедичну допомогу.

СК17 - здатність здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.

СК18 - здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури.

СК19 - здатність забезпечувати охорону державної таємниці та працювати з носіями інформації з обмеженим доступом.

СК20 - здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб та публічній безпеці.

СК21 - здатність застосовувати заходи, спрямовані на запобігання та протидію правопорушенням, в тому числі представниками приватних охоронних структур.

СК22 – здатність правильно кваліфікувати адміністративні та кримінальні правопорушення, що віднесені до компетенції, як Національної поліції так і правоохоронних органів.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у практичних результатах навчання

ПРН1 - розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.

ПРН2 - організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.

ПРН3 - збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

ПРН4 - формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.

ПРН5 - розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами усно і письмово у соціальній і професійній сферах.

ПРН6 - розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН7 - здійснювати координацію діяльності суб'єктів забезпечення

публічної безпеки і порядку, а також комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою своєчасного реагування на кримінальні злочини, адміністративні правопорушення та події.

ПРН8 - здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

ПРН9 - користуватись державною системою урядового зв'язку, Національною системою конфіденційного зв'язку, формування та реалізації державної політики у сферах кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, криптографічного та технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку.

ПРН10 - виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН11 - знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН12 - адаптуватися і ефективно діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки.

ПРН13 - знати і розуміти відповідні вимоги законодавства, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснювати превентивні та примусові поліцейські заходи, а також кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень.

ПРН14 - здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН15 - працювати автономно та в команді виконуючи посадові обов'язки та під час розв'язання складних спеціалізованих задач правоохоронної діяльності.

ПРН16 - застосовувати заходи, спрямовані на усунення загрози життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального злочину чи адміністративного правопорушення.

ПРН17 - використовувати основні методи та засоби забезпечення правопорядку в державі, дотримуватись прав і свобод людини і громадянина, попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національної безпеки держави (кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку, тощо).

ПРН18 - застосовувати штатне озброєння підрозділу (вогнепальну зброю, спеціальні засоби, засоби фізичної сили); інформаційні системи, інформаційні технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації, інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативнорозшукової діяльності.

ПРН19 - вміти застосовувати процедури надання першої медичної допомоги

ПРН20 - підтримувати, встановлені на законодавчому рівні, умови

дотримання дозвільної системи.

ПРН21 - організувати заходи щодо режиму секретності та захисту інформації.

ПРН22 - вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противник, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

ПРПН23 – застосовувати заходи, спрямовані на запобігання та протидію домашньому насильству та діяльності у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку.

ПРН24 – вміти правильно кваліфікувати адміністративні та кримінальні правопорушення підслідні Національній поліції.

4. Навчальна дисципліна «Кримінальне право»

4.1. Перелік теоретичних питань до комплексного екзамену

1. Поняття кримінального права як самостійної галузі права і як науки.
2. Система кримінального права.
3. Законодавство України про кримінальну відповідальність.
4. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття і значення.
5. Види тлумачення закону про кримінальну відповідальність.
6. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі.
7. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність в часі.
8. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території України.
9. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України та особами без громадянства за межами України.
10. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземцями за межами України.
11. Визначення поняття кримінального правопорушення.
12. Ознаки кримінального правопорушення.
13. Малозначність діяння: поняття та значення.
14. Класифікація кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості.
15. Поняття кримінального проступку.
16. Види злочинів за ступенем тяжкості.
17. Поняття складу кримінального правопорушення і його значення.
18. Елементи складу кримінального правопорушення.
19. Види складів кримінального правопорушення.
20. Поняття кваліфікації кримінального правопорушення і її значення.
21. Поняття об'єкту кримінального правопорушення.
22. Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення.
23. Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення.
24. Потерпілий як ознака об'єкту кримінального правопорушення.

25. Суспільно небезпечне діяння, його поняття та форми.
26. Спосіб, знаряддя, засоби, обставини (обстановка, умови), місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону злочину та їх значення.
27. Поняття суб'єкту кримінального правопорушення в законі про кримінальну відповідальність.
28. Поняття осудності та її значення.
29. Поняття неосудності у кримінальному праві України.
30. Поняття обмеженої осудності у кримінальному праві.
31. Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її значення.
32. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні.
33. Поняття вини та її значення для кримінальної відповідальності.
34. Форми вини в кримінальному праві України, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання.
35. Умисел та його види.
36. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки). Відмінність прямого умислу від непрямого.
37. Умисел в кримінальних правопорушеннях з формальним складом.
38. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.
39. Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
40. Поняття необережної форми вини та її ознаки.
41. Види необережності та їх характеристика.
42. Подвійна, складна (змішана) форма вини та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.
43. Поняття та види помилок у кримінальному праві.
44. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність.
45. Фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність.
46. Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним кримінальним законодавством.
47. Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки.
48. Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки.
49. Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення.
50. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні та добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття та ознаки.
51. Поняття і значення співучасті у вчиненні кримінального правопорушення та її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.
52. Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників.
53. Форми співучасті.

54. Призначення покарання співучасникам. Спеціальні питання відповідальності співучасників.

55. Екссес виконавця. Види екссесу виконавця: кількісний та якісний.

56. Кваліфікація дій співучасників при екссесі.

57. Невдале підбурювання та пособництво.

58. Добровільна відмова співучасників.

59. Добровільна відмова виконавця.

60. Поняття причетності до кримінального правопорушення.

61. Види причетності: переховування, неповідомлення, потурання. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

62. Поняття множинності кримінальних правопорушень.

63. Одиначне кримінальне правопорушення як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень.

64. Види множинності кримінальних правопорушень.

65. Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки.

66. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність.

67. Повторність кримінального правопорушення: поняття, ознаки та види.

68. Рецидив кримінального правопорушення: поняття, ознаки та види.

69. Поняття, ознаки і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

70. Поняття необхідної оборони.

71. Перевищення меж (екссес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки.

Відповідальність за екссес оборони.

72. Уявна оборона. Ознаки та відповідальність при уявній обороні.

73. Фізичний або психічний примус – його поняття та ознаки.

74. Виконання наказу або розпорядження – його поняття та ознаки.

75. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

76. Межі відповідальності особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, якщо вона була вчинена з метою виконання законного наказу або розпорядження.

77. Поняття та ознаки покарання за кримінальним законом України.

78. Мета покарання.

79. Система та види покарань.

80. Основні покарання.

81. Додаткові покарання.

82. Покарання що можуть застосовуватися як основні та додаткові.

83. Поняття звільнення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення від кримінальної відповідальності.

84. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності.

85. Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України.

86. Обмежувальні заходи за кримінальним правом України.

87. Обставини, які пом'якшують покарання.
88. Обставини, які обтяжують покарання.
89. Порядок та умови визнання обставин, які обтяжують покарання, такими.
90. Поняття і значення звільнення від покарання та його відбування.
91. Види звільнення від покарання та його відбування.
92. Поняття, кримінально-правове значення та правові наслідки судимості.

Порядок погашення та зняття судимості.

93. Зняття судимості щодо осіб, які були реабілітовані.
94. Поняття, строки та правові наслідки погашення судимості.
95. Обчислення строків погашення судимості.
96. Поняття та мета заходів кримінально-правового характеру щодо фізичних і юридичних осіб.
97. Примусові заходи медичного характеру.
98. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.
99. Види примусових заходів медичного характеру.
100. Правові підстави та порядок притягнення до кримінальної відповідальності неповнолітніх осіб.
101. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.
102. Поняття, система та значення Особливої частини КК України.
103. Кваліфікація кримінального правопорушення: поняття, види, стадії.
104. Державна зрада (ст. 111 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.
105. Колабораційна діяльність (ст. 111-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.
106. Пособництво державі-агресору (ст. 111-2 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.
107. Посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Потерпілий від цього злочину.
108. Шпигунство (ст. 114 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.
109. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань (ст. 114-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.
110. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану (ст. 114-2 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.
111. Поняття вбивства та його види. Характеристика основного складу умисного вбивства.
112. Умисне вбивство двох або більше осіб (п. 1 ч. 2 ст. 115 КК України), вчинене з особливою жорстокістю (п. 4 ч. 2 ст. 115 КК України), вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб (п. 5 ч. 2 ст. 115 КК України).

113. Умисне вбивство малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності (п. 2 ч. 2 ст. 115 КК України), заручника або викраденої людини (п. 3 ч. 2 ст. 115 КК України), на замовлення (п. 11 ч. 2 ст. 115 КК України).

114. Умисне вбивство з корисливих мотивів (п. 6 ч. 2 ст. 115 КК України), з хуліганських мотивів (п. 7 ч. 2 ст. 115 КК України), особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку (п. 8 ч. 2 ст. 115 КК України), з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості (п. 14 ч. 2 ст. 115 КК України).

115. Умисне вбивство з метою приховати інший злочин або полегшити його вчинення (п. 9 ч. 2 ст. 115 КК України), поєднане з зґвалтуванням або сексуальним насильством (п. 10 ч. 2 ст. 115 КК України), вчинене за попередньою змовою групою осіб (п. 12 ч. 2 ст. 115 КК України), вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство, за винятком вбивства, передбаченого ст.ст. 116-118 КК (п. 13 ч. 2 ст. 115 КК України).

116. Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.

117. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини (ст. 117 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.

118. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 118 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Поняття необхідної оборони та затримання злочинця.

119. Вбивство через необережність (ст. 119 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.

120. Доведення до самогубства (ст. 120 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

121. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Поняття тяжкого тілесного ушкодження.

122. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 122 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

123. Умисне легке тілесне ушкодження (ст. 125 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Ознаки легкого тілесного ушкодження. Кваліфікуючі ознаки.

124. Побої і мордування (ст. 126 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

125. Домашнє насильство (ст. 126-1 КК України): кримінально-правова характеристика.

126. Катування (ст. 127 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки

127. Погроза вбивством (ст. 129 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

128. Залишення в небезпеці (ст. 135 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

129. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані (ст. 136 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

130. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

131. Насильницьке зникнення (ст. 146-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

132. Захоплення заручників (ст. 147 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

133. Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини (ст. 149 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

134. Експлуатація дітей (ст. 150 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

135. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом (ст. 150-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

136. Згвалтування (ст. 152 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

137. Сексуальне насильство (ст. 153 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

138. Примушування до вступу в статевий зв'язок (ст. 154 КК України) : характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

139. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

140. Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

141. Домагання дитини для сексуальних цілей (ст. 156-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

142. Порушення таємниці голосування (ст. 159 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Особливості спеціального суб'єкта кримінального правопорушення.

143. Порушення недоторканості житла (ст. 162 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

144. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів (ст. 171 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

145. Грубе порушення законодавства про працю (ст. 172 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

146. Порушення недоторканності приватного життя (ст. 182 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

147. Кримінальні правопорушення проти власності (розділ VI КК України), їх загальна характеристика та види.

148. Крадіжка (ст. 185 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

149. Грабіж (ст. 186 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

150. Розбій (ст. 187 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

151. Вимагання (ст. 189 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

152. Шахрайство (ст. 190 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

153. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

154. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від шахрайства (ст. 190 КК України).

155. Умисне знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК України), необережне знищення або пошкодження майна (ст. 196 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

156. Порушення обов'язків щодо охорони майна (ст. 197 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.

157. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

158. Придбання або збут майна, завідомо здобутого злочинним шляхом (ст. 198 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.

159. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів (ст. 199 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

160. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення (ст. 200 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

161. Контрабанда культурних цінностей та зброї (ст. 201 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

162. Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України (ст. 201-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

163. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги (ст. 201-2 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

164. Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей (ст. 203-2 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

165. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

166. Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 209 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

167. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

168. Шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

169. Незаконне використання інсайдерської інформації (ст. 232-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

170. Порушення правил охорони або використання надр, незаконне видобування корисних копалин (ст. 240 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

171. Незаконне видобування, збут, придбання, передача, пересилання, перевезення, переробка бурштину (ст. 240-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

172. Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу (ст. 246 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

173. Незаконне полювання (ст. 248 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

174. Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст. 249 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

175. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній (ст. 255 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.

176. Встановлення або поширення злочинного впливу (ст. 255-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.

177. Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці) (ст. 255-2 КК України).

178. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності (ст. 256 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

179. Бандитизм (ст. 257 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Відмежування банди від організованої групи.

180. Терористичний акт (ст. 258 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

181. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності (ст. 259 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

182. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

183. Порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

184. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

185. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння (ст. 286-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

186. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

187. Порушення чинних на транспорті правил (ст. 291 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

188. Групове порушення громадського порядку (ст. 293 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.

189. Масові заворушення (ст. 294 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

190. Хуліганство (ст. 296 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

191. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого (ст. 297 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

192. Створення або утримання місць розпусти і звідництва (ст. 302 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

193. Втягнення неповнолітнього у протиправну діяльність (ст. 304 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

194. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

195. Розголошення державної таємниці (ст. 328 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

196. Втрата документів, що містять державну таємницю (ст. 329 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

197. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

198. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ст. 343 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

199. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

200. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

201. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи (ст. 353 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

202. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

203. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст. 355 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

204. Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

205. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

206. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

207. Службова недбалість (ст. 367 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

208. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

209. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

210. Провокація підкупу (ст. 370 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

211. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

212. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності (ст. 372 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

213. Порушення права на захист (ст. 374 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

214. Втручання в діяльність судових органів (ст. 376 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

215. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення (ст. 383 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

216. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань (ст. 392 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

217. Приховування злочину (ст. 396 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

218. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).

219. Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю (ст. 435-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

220. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників (ст. 436-2 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

221. Порушення законів та звичаїв війни (ст. 438 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

222. Міжнародно-правова бланкетність диспозиції ч. 1 ст. 438 КК України.

223. Геноцид (ст. 442 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

224. Найманство (ст. 447 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.

4.2. Перелік практичних завдань до комплексного екзамену

1. Б. перебував у приміщенні кафе «Маяк», де вживав спиртні напої. Знаходячись у кафе Б. поклав на стіл складний ніж, на що відвідувач кафе З. зробив йому зауваження з приводу демонстрації ножа та попросив Б. сховати його. У відповідь на прохання Б. взяв зі столу вказаний ніж, наблизився до потерпілого З., після чого, супроводжуючи свої дії словесною лайкою в бік потерпілого, наніс останньому тілесні ушкодження у вигляді непроникаючих колото-різаних поранень задньої поверхні грудної клітини та лівого стегна, які згідно висновку експерта відносяться до легких тілесних ушкоджень, що спричинили короточасний розлад здоров'я та подряпину, яка відноситься до легких тілесних ушкоджень. Після чого Б. підійшов до Ю., який знаходився в кафе «Маяк» та наніс один удар ножем, спричинивши проникаюче поранення черевної порожнини, які за висновком судово-медичної експертизи відносяться до тяжких тілесних ушкоджень.

Кваліфікуйте дії Б. Визначте об'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

2. Ч., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, знаходячись в маршрутному таксі № 46, виражаючись нецензурними словами, демонстративно наніс удар головою по обличчі потерпілого С., спричинивши останньому синець на обличчі, який відноситься до легкого тілесного ушкодження. Продовжуючи свої дії, Ч. дістав із поясної кобури наявний у нього, стартовий пістолет «Carrera rs-34», споряджений холостими патронами калібру 9 мм, призначений для стрільби (відстрілу) патронів, споряджених шумовими набоями, перезарядив його, направив в область голови потерпілого С., в результаті чого було зупинений нормальний рух маршрутного таксі № 46.

Кваліфікуйте дії Ч. Зробіть аналіз складу кримінального правопорушення. Чи є в діях Ч. множинність кримінальних правопорушень? Якщо так, то зазначте вид множинності.

3. К. 28 серпня у вечірній час, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, незаконно проник в будинок потерпілого Д., вибивши вхідні двері будинку, і почав руками та ногами наносити удари Д. та його дружині Олені, заподіявши їм обом легкі тілесні ушкодження.

Після цього він вийшов з будинку, але через чотири години, вже 29.08. о 23.30 повернувся знову туди і повторно наніс Д. та З. удари в різні частини тіла.

Кваліфікуйте дії К. Зробіть аналіз складу кримінального правопорушення. Відповідь обґрунтуйте.

4. В період часу з 23.00 год. до 24.00 год. М. перебував на території подвір'я коледжу економіки і права та інформаційних технологій, де побачив мопед VIPER TXM 50, об'ємом двигуна 49 кубічних сантиметрів, який згідно свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу належить на праві приватної власності А.

Скориставшись тим, що за його діями ніхто не спостерігає М., не вмикаючи двигун мопеда VIPER TXM 50, через отвір у паркані вивів викрадений транспортний засіб за територію вказаного навчального закладу.

В результаті таких дій М., спричинив А. матеріальну шкоду на суму 18200 грн.

Кваліфікуйте дії М. Зробіть аналіз складу кримінального правопорушення. Визначте предмет кримінального правопорушення та його вплив на остаточну кваліфікацію.

5. Ш. у нічний час, знаходячись в стані алкогольного сп'яніння біля середньої школи № 17 безпричинно почав чіплятись до перехожих Р. та Л. При цьому Ш. наніс Р. один удар кулаком в обличчя. Л., яка знаходилась біля свого чоловіка Р. стала між Ш. та чоловіком, намагаючись уникнути конфлікту, розраховуючи на те, що Ш. не вдарить жінку. Однак, Ш. дістав з кишені ніж та наніс Л. один удар ножом в ліву частину грудної клітини. В результаті чого настала її смерть.

В результаті таких дій Ш., потерпілому Р. були спричинені легкі тілесні ушкодження, які потягли короточасний розлад здоров'я.

Кваліфікуйте дії Ш. Зробіть аналіз складу кримінального правопорушення. Визначте вид множинності та його вплив на призначення покарання.

6. Н. у вечірній час, знаходячись в стані алкогольного сп'яніння, раніше судимий за хуліганство в кафе «Північ», в присутності відвідувачів кафе, виражався грубою нецензурною лайкою на адресу відвідувачів кафе. Після чого шляхом здавлювання руками шиї громадянки В., намагався спричинити останній тілесні ушкодження, однак його дії були припинені громадянином Р. Після чого Н., шляхом розбиття пошкодив посуд, зламав дерев'яну лавку, спричинивши збитки власнику кафе Л. на загальну суму 1 266 грн.

Кваліфікуйте дії Н. Зробіть аналіз складу кримінального правопорушення. Визначте стадію кримінального правопорушення.

7. Підозрюваний у вчиненні кримінального правопорушення під час перебування в кабінеті слідчого непомітно залишив на столі під паперами для чернеток конверт з грошима (8000 грн.), адресований слідчому, щоб той закрив кримінальне провадження та не притягував останнього до кримінальної відповідальності. Слідчий не звернув увагу на конверт, і той залишився на столі. Пізніше, під час прибирання, цей конверт разом з папером для чернеток викинули у смітник.

Кваліфікуйте дії підозрюваного. Зробіть аналіз складу кримінального правопорушення. Визначте суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

8. К. напав на вулиці на незнайомого чоловіка і намагався відібрати у нього сумку з ноутбуком. Однак, незнайомиць чинив активний опір і К. в процесі цієї бійки підняв з землі камінь і ударив незнайомця по голові. Внаслідок цього удару незнайомиць втратив свідомість, а К. забрав сумку з ноутбуком, зняв з нього годинник і втік. Перехожі викликали швидку, але незнайомиць помер в лікарні від отриманих ушкоджень.

Дайте кримінально-правову оцінку діям К. Зробіть аналіз складу кримінального правопорушення, визначте об'єктивні ознаки та вид множинності.

9. Ц. перебуваючи в лісосмузі, знайшов 132 патрони, підібрав їх та почав носити при собі в поліетиленовому пакеті. Наступного дня співробітниками поліції під час проведення особистого огляду Ц., який проводився поблизу магазину, було виявлено та вилучено поліетиленовий пакет з предметами в кількості 132 штуки,

зовні схожих на набої, які він носив при собі. Відповідно до висновку експерта надані на дослідження 132 предмети, є боєприпасами до бойової нарізної вогнепальної зброї - 5,45 мм проміжними патронами зразка 1974 року з кулею «ПС» зі сталевим осереддям. Дані патрони виготовлені промисловим способом. Патрони призначені для стрільби з бойової нарізної вогнепальної зброї: автоматів АК-74, АКС-74, АКС-74У та кулемета РПК-74. Патрони придатні для стрільби.

Кваліфікуйте дії Ц. Зробіть аналіз складу кримінального правопорушення. Визначте предмет кримінального правопорушення та його особливості.

10. К., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, взяв свою рушницю, і вийшовши на вулицю села, став стріляти дробом по воронах, що сиділи на дереві біля його двору. Коли на двір вийшла його сусідка М. і зробила йому зауваження, щоб він припинив стріляти, К. вийшов зі свого двору, став навпроти будинку М. і стріляв по вікнах її будинку. Таким чином він розбив 3 вікна, чим заподіяв майнову шкоду в розмірі 10400 грн.

Дайте кримінально-правову оцінку діям К. Зробіть аналіз складу кримінального правопорушення. Визначте об'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

4.3. Зміст комплексного екзамену

ТЕМА № 1. ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ПІДСТАВИ

Поняття кримінального права як самостійної галузі права і як науки.

Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права (кримінальне процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право).

Система кримінального права. Загальна і Особлива частини. Наука кримінального права. Предмет і завдання науки кримінального права. Зв'язок кримінального права з суміжними науками (кримінологією, правовою статистикою, криміналістикою, судовою медициною, юридичною психологією, судовою медициною і психіатрією та ін.). Методи науки кримінального права. Роль науки кримінального права в розробці нового кримінального законодавства України. Система курсу кримінального права.

Значення кримінального права в діяльності правоохоронних структур.

ТЕМА № 2. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Поняття кримінального закону України, його ознаки і значення. Задачі кримінального законодавства України. Кримінальний закон як єдине джерело кримінального права. Законодавство України про кримінальну відповідальність. Види кримінальних законів (Кодекс, окремі закони про кримінальну відповідальність, закони тимчасової дії та ін.). Відповідність Законів України про кримінальну відповідальність положенням, що містяться в чинних міжнародних договорах, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Структура (побудова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива

частини Кримінального кодексу України, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу; диспозиції і санкції. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і норми-заборони.

Тлумачення кримінального закону: поняття і значення. Види тлумачення за суб'єктом: аутентичне (легальне, офіційне); судове; доктринальне; засоби тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. Результати (обсяг) тлумачення: буквальне, обмежене і розширене.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність: у часі, по території, за колом осіб, універсальний принцип дії закону.

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Вступ кримінального закону в силу. Обов'язкове опублікування кримінального закону як необхідна умова його застосування. Зміни до законодавства України про кримінальну відповідальність можуть вноситися виключно законами про внесення змін до КК України та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення

Час вчинення кримінального правопорушення і його вплив на межі кримінальної відповідальності особи. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність в часі.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території України. Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення.

Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України та особами без громадянства за межами України. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземцями за межами України. Правові наслідки засудження особи за межами України.

Видача злочинців (екстрадиція). Дія міжнародних договорів на території України, що регулюють питання правової допомоги у розшуку злочинців, розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень.

ТЕМА № 3. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Визначення поняття кримінального правопорушення: формальне; матеріальне; формально-матеріальне; їх сутність. Поняття кримінального правопорушення в чинному КК України. Криміналізація і декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення та її значення. Характер та ступінь суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Неприпустимість застосування статей Особливої частини КК за аналогією. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності. Вина ознака кримінального правопорушення; її зміст та значення. Діяння в кримінальному праві та його зміст. Форми діяння: дія і бездіяльність. Суб'єкт кримінального

правопорушення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за нього. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення. Значення ст. 11 КК для визначення поняття кримінального правопорушення. Проблема удосконалення поняття кримінального правопорушення та злочину в кримінальному праві України.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Критерії відмежування злочинів від інших правопорушень. Питання про відмежування злочинів та інших правопорушень у науці кримінального права. Співвідношення понять злочину, злочинності, кримінального правопорушення, кримінального проступку.

Зміна підходу законодавця до формулювання основних кримінально-правових понять. Поняття кримінального правопорушення, кримінального проступку та злочину. Класифікація кримінальних правопорушень відповідно до змін внесених до КК України протягом 2022-2024 років.

ТЕМА № 4. ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Вичерпний перелік складів злочинів у чинному законодавстві. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи складу кримінального правопорушення, їх зміст, органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення, значення такого розподілення ознак складу кримінального правопорушення: 1) як конститутивних ознак; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Види складів кримінального правопорушення залежно від 1) їх тяжкості: прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані; 2) особливостей конструкції: матеріальні, формальні, усічені; 3) наявності наслідків: з матеріальною шкодою, з фізичною шкодою, з ідеологічною шкодою.

Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінального правопорушення. Поняття кваліфікації кримінального правопорушення і її значення.

ТЕМА № 5. ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття об'єкту кримінального правопорушення. Значення об'єкту кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпечності злочину. Характер суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Ступінь суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Їх значення для правильного визначення об'єкту кримінального правопорушення та його кваліфікації.

Суспільні відносини, інтереси, блага як об'єкт кримінального

правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкт кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин.

Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Видовий об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення. Порядок визначення родового, видового та безпосереднього об'єктів кримінального правопорушення та їх значення. Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти.

Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Предметні та безпредметні кримінальні правопорушення. Значення правильного встановлення предмету кримінального правопорушення для кримінальної відповідальності. Відмінність предмету кримінального правопорушення від об'єкту кримінального правопорушення. Описання предмету кримінального правопорушення в диспозиціях статей Особливої частини КК.

Потерпілий як ознака об'єкту кримінального правопорушення. Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпечності, кваліфікації кримінального правопорушення, а також відмежування одного складу кримінального правопорушення від іншого.

ТЕМА № 6. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Суспільно небезпечне діяння, його поняття та форми. Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за злочинну бездіяльність. Правовий (юридичний) обов'язок діяти певним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Значення нездоланної (непереборної) сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Поняття суспільно небезпечних наслідків. Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільно небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку.

Розподіл причинного зв'язку на необхідний і випадковий, безпосередній і опосередкований причинний зв'язок та ін.

Спосіб, знаряддя, засоби, обставини (обстановка, умови), місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону злочину; їх значення. Спосіб, знаряддя, засоби, обставини,

місце, час вчинення кримінального правопорушення як: конструктивні ознаки конкретного складу кримінального правопорушення; кваліфікуючі ознаки; обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

ТЕМА № 7. ОСОБА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ КРИМІНАЛЬНІЙ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ (СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ)

Поняття суб'єкту кримінального правопорушення в законі про кримінальну відповідальність. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкту, його значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа злочинця. Суб'єкт кримінального правопорушення та його тлумачення в кримінальному праві та процесі, кримінології. Їх відмінності.

Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують; критерії встановлення в законі пониженого віку кримінальної відповідальності. Кримінальні правопорушення, за вчинення яких в кримінальному законі встановлено понижений вік відповідальності (ст. 22 КК).

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкту кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення. Форма неосудності та її види. Форми неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності у кримінальному праві України. Критерії неосудності.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності. Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Обмежена осудність в кримінальному праві, її поняття та ознаки. Вплив визнання особи обмежено осудною на призначення покарання і застосування примусових заходів медичного характеру.

Відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин. Її обґрунтування в кримінальному законі України.

ТЕМА № 8. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини та її значення для кримінальної відповідальності.

Форми вини в кримінальному праві України, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання. Умисна форма вини, необережна форма вини, змішана (подвійна, складна) форма вини.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні

і вольові моменти (ознаки). Відмінність прямого умислу від непрямого. Види умислу в залежності від моменту виникнення: раптовий, заздалегідь сформований; в залежності від ступеня передбачення наслідків: визначений, невизначений, альтернативний.

Умисел в злочинах з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети для кваліфікації кримінального правопорушення як: конструктивних ознак складу кримінального правопорушення; кваліфікуючих ознак; обставин, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Поняття необережної форми вини та її ознаки. Необережність та її види. Значення боротьби з необережними злочинами.

Злочинна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування злочинної самовпевненості від непрямого умислу.

Злочинна недбалість, її об'єктивний і суб'єктивний критерії. Їх значення.

Випадок як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків, його відмінність від злочинної недбалості.

Подвійна, складна (змішана) форма вини і її значення для кваліфікації кримінального правопорушення. Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність. Фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Помилка в: об'єкті злочину; предметі кримінального правопорушення; потерпілому; злочинності чи незлочинності діяння; причинному зв'язку та в наслідках злочину.

Випадки, які приєднуються до помилок і помилка щодо особи; відхилення дії чи удару.

ТЕМА № 9. СТАДІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним кримінальним законодавством.

Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види підготовчих дій. Підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників або замовлення на вчинення кримінального правопорушення, усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення кримінального правопорушення. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру. "Голий умисел" та його правові наслідки. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України.

Правові наслідки готування до кримінального правопорушення невеликої тяжкості.

Замах на кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Значення такого розподілу. Відмежування замаху від готування до кримінального

правопорушення.

Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення у складах з матеріальним, формальним та усіченим складом.

Підстава кримінальної відповідальності за готування та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування та замаху на кримінального правопорушення. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні та добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця, її поняття та ознаки. Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова. Підстави усунення кримінальної відповідальності за добровільну відмову від доведення кримінального правопорушення до кінця. Наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця та їх значення.

Дійове каяття у здійсненні кримінального правопорушення. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

ТЕМА № 10. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ

Поняття і значення співучасті у кримінального правопорушення і її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Умисна спільна участь декількох суб'єктів кримінального правопорушення у вчиненні умисного кримінального правопорушення. Зміст цієї ознаки.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників.

Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті в кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відокремлення співучасті від "необережного заподіяння".

Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення у співучасті.

Види співучасників та їх визначення в КК України. Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення. Організатор кримінального правопорушення. Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання. Пособник кримінального правопорушення. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відокремлення пособництва від підбурювання.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця. Відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Форми співучасті. Питання про форми співучасті в науці кримінального права. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією.

Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті.

Призначення покарання співучасникам. Спеціальні питання відповідальності співучасників. Опосередковане виконання. Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Співучасть у при провокації кримінального правопорушення.

Ексцес виконавця. Види ексцесу виконавця: кількісний та якісний. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників. Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця. Особливості добровільної відмови підмовника та пособника.

Поняття причетності до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, неповідомлення, потурання. Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

ТЕМА № 11. МНОЖИННІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень та її значення.

Одиничний злочин як структурний елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних злочинів: прості та ускладнені одиничні кримінальні правопорушення (триваючі, продовжувані та складні кримінальні правопорушення).

Види множинності кримінальних правопорушень. Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки. Види сукупності кримінальних правопорушень: ідеальна та реальна сукупність. Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ідеальній та реальній сукупності. Значення сукупності кримінальних правопорушень для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Повторність кримінального правопорушення та її ознаки. Види повторності: повторність, не пов'язана із засудженням (фактична повторність) та повторність, пов'язана із засудженням (рецидив). Види фактичної повторності: повторність тотожних, однорідних та різнорідних кримінальних правопорушень.

Неодноразовість, систематичність та вчинення кримінального правопорушення у вигляді промислу як види повторності тотожних кримінальних правопорушень. Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень. Значення повторності для кваліфікації кримінального правопорушення та призначення покарання.

Рецидив кримінального правопорушення: поняття та ознаки. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, складний (багаторазовий), пенітенціарний, особливо небезпечний. Значення рецидиву для кваліфікації кримінального правопорушення і для призначення покарання. Умови, порядок та правові наслідки визнання особи рецидивістом.

Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень. Врахування їх при: кваліфікації кримінальних правопорушень та

призначенні покарання; вирішенні питання щодо можливості звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у випадках, передбачених КК України.

ТЕМА № 12. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ КРИМІНАЛЬНУ ПРОТИПРАВНІСТЬ ДІЯННЯ

Поняття, ознаки і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Обставини, які передбачені КК України та іншими законодавчими актами (Закон України «Про національну поліцію» та ін.).

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння шкоди при, так званій, «передчасній» і «запізнілій» обороні. Оцінка використання технічних та інших пристосувань, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони – захист від суспільно небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони. Використання предметів захисту (зброї або будь-яких інших засобів чи предметів) при необхідній обороні. Захист від нападу групи осіб; відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення. Правові наслідки заподіяння шкоди особою, яка перебувала в стані сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно небезпечним посяганням, що не відповідало небезпечності посягання чи обстановці захисту. Інститут необхідної оборони в діяльності співробітників поліції і недержавних служб безпеки та охорони.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки. Відповідальність за ексцес оборони.

Уявна оборона. Ознаки та відповідальність при уявній обороні.

Підстави і ознаки затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Вимушений характер завдання шкоди особі, яка вчинила кримінальне правопорушення при її затриманні. Відповідність заподіяння шкоди при затриманні безпеці вчиненого посягання і обставинам затримання. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була завдана.

Відповідальність за заподіяння шкоди, яка не була необхідною для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Кримінально-правові питання затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення в діяльності працівників правоохоронних органів та недержавних структур правоохорони.

Поняття, підстави і ознаки крайньої необхідності. Неможливість усунення небезпеки, що загрожує інакше як шляхом завдання шкоди – єдина підстава крайньої необхідності. Суспільна небезпека, що безпосередньо загрожує: особі; охоронюваним законом правам цієї людини або інших осіб; суспільним інтересам; інтересам територіальної громади; інтересам держави. Джерела небезпеки. Завдання шкоди інтересам «третьох осіб». Вимушеність заподіяння шкоди в стані крайньої необхідності. Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій в стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі заподіяння шкоди в стані крайньої необхідності. Врахування суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка завдається в стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж відвернута при крайній необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони і дій, спрямованих на

затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний або психічний примус – його поняття та ознаки. Межі кримінальної відповідальності особи за заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо ця особа зазнала фізичного примусу, внаслідок якого вона зберігала можливість керувати своїми діями, а також психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження – його поняття та ознаки. Межі відповідальності особи, яка заподіяла шкоду правоохоронюваним інтересам, якщо вона була вчинена з метою виконання законного наказу або розпорядження. Підстави визнання законними наказу або розпорядження: віддання їх відповідною особою; в належному порядку; в межах повноважень; за змістом не суперечать чинному законодавству та не пов'язані з порушенням конституційних прав та свобод людини і громадянина. Межі кримінальної відповідальності особи, яка виконала явно злочинний наказ або розпорядження. Усвідомлення злочинного характеру наказу чи розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком – його поняття і ознаки. Межі відповідальності особи при заподіянні шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо це діяння було вчинене в умовах виправданого ризику для досягнення значної суспільно корисної мети. Відповідальність особи при заздальгідь створеній загрозі для життя інших людей або загрозі екологічної катастрофи чи інших надзвичайних подій.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації – його поняття та ознаки. Вимушеність заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам особою, яка відповідно до чинного закону виконувала спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх злочинної діяльності. Межі кримінальної відповідальності особи за вчинення у складі організованої групи чи злочинної організації: особливо тяжкого умисного кримінального правопорушення, пов'язаного з насильством над потерпілим; умисного тяжкого кримінального правопорушення, пов'язаного з спричиненням тяжкого тілесного ушкодження потерпілому або настанням інших тяжких або особливо тяжких наслідків.

ТЕМА № 13. ПОНЯТТЯ ПОКАРАННЯ. ВИДИ ПОКАРАННЯ

Поняття та ознаки покарання за кримінальним законом України. Мета покарання. Виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне попередження.

Система та види покарань. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним законодавством. Система покарань за чинним кримінальним законодавством України. Проблеми удосконалення системи покарань. Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання; безстрокові, строкові, та непов'язані з встановленням строків; загальні та спеціальні. Покарання, які пов'язані з виправно-трудоим впливом на засудженого. Врахування судом гендерних аспектів при визначенні виду покарання.

Основні покарання: громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний

строк, довічне позбавлення волі.

Додаткові покарання: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна.

Покарання, які можуть бути застосовані як в якості основних, так і в якості додаткових: штраф, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Правила призначення основного та додаткового покарання.

Характеристика основних і додаткових покарань за чинним кримінальним законодавством України.

ТЕМА № 14. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Поняття звільнення особи, яка вчинила злочин від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Умови такого звільнення. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови такого звільнення. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Умови такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності. Умови такого звільнення. Зупинення перебігу строків давності та їх поновлення. Незастосування строків давності у разі вчинення кримінального правопорушення проти миру та безпеки людства.

Вплив гендерних ознак на звільнення особи від кримінальної відповідальності.

ТЕМА № 15. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України. Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Урахування при призначенні покарання: ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення; особи винного; способу та мотивів вчиненого кримінального правопорушення; характеру та розміру заподіяної шкоди; обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання. Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей. Правила призначення більш м'якого чи більш суворого покарання, ніж передбачено відповідними статтями Особливої частини КК України (ст.ст.70, 71).

Обставини, які пом'якшують покарання. Обставини, які обтяжують покарання. Порядок та умови визнання обставин, які обтяжують покарання, такими.

Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Умови призначення покарання

в таких випадках. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Умови призначення покарання в таких випадках. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушення та за сукупністю вироків.

Вплив гендерних ознак при призначенні покарання.

ТЕМА № 16. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ

Поняття і значення звільнення від покарання. Види такого звільнення, критерії їх поділу. Правові підстави звільнення від покарання та його відбування.

Правові наслідки звільнення особи від покарання та його відбування. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк при звільненні від покарання, його термін та умови. Вплив гендерних ознак на звільнення особи від покарання.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, його поняття та умови застосування.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, її поняття та умови застосування.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, його поняття та умови застосування.

Звільнення від покарання за хворобою, його поняття та умови застосування. Правові підстави визнання хвороби засудженого такою, що дає підстави для звільнення від відбування покарання.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування. Амністія, її види та порядок застосування. Обмеження у застосуванні амністії. Помилування, його види та порядок застосування.

ТЕМА 17. СУДИМІСТЬ. ПОГАШЕННЯ І ЗНЯТТЯ СУДИМОСТІ

Поняття, кримінально-правове значення та правові наслідки судимості. Порядок погашення та зняття судимості. Зняття судимості щодо осіб, які були реабілітовані.

Поняття, строки та правові наслідки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості.

Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

ТЕМА № 18. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ФІЗИЧНИХ І ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Поняття та мета заходів кримінально-правового характеру щодо фізичних і юридичних осіб, примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру: надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку; госпіталізація до психіатричного закладу із звичайним наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу з посиленням наглядом; госпіталізація до психіатричного закладу із суворим

наглядом.

Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Порядок та правові підстави таких дій. Припинення застосування примусових заходів медичного характеру через змінення психічного стану особи на краще.

Примусове лікування, його поняття та умови призначення. Види спеціальних лікувальних установ, що здійснюють примусове лікування.

Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру. Штраф, конфіскація майна, ліквідація юридичної особи як заходи кримінально-правового характеру.

ТЕМА № 19. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Правові підстави та порядок притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у віці до 18 років. Вплив гендерних ознак на притягнення неповнолітньої особи до кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його поняття та умови. Наслідки ухилення неповнолітнього, що вчинив кримінальне правопорушення, від застосування до нього примусових заходів виховного характеру.

Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх. Основні і додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх.

Основні види покарань, що застосовуються до неповнолітніх: штраф; громадські роботи; виправні роботи; арешт; позбавлення волі на певний строк.

Додаткові покарання, що можуть бути застосовані до неповнолітніх: штраф; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Розмір штрафу та перелік доходів, на які він може бути звернений.

Виправні роботи, їх термін та особливості їх призначення неповнолітнім. Сума відрахувань із заробітку неповнолітнього, засудженого до виправних робіт.

Арешт, його термін і місця відбування.

Позбавлення волі на певний строк та його термін. Види установ, де відбувають покарання неповнолітні, засуджені до покарання у вигляді позбавлення волі.

Призначення покарання неповнолітнім, його порядок та умови.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Іспитовий строк, що встановлюється неповнолітнім.

Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру, його умови та правові наслідки.

Звільнення від кримінальної відповідальності та покарання у зв'язку із закінченням строків давності, його умови та правові наслідки. Види строків давності притягнення до кримінальної відповідальності та виконання обвинувального вироку для неповнолітніх.

Умовно дострокове звільнення від відбування покарання неповнолітніх та умови його застосування. Правові наслідки вчинення нового кримінального правопорушення під час умовно-дострокового звільнення від покарання.

Погашення та зняття судимості. Дострокове зняття судимості.

Кримінальне законодавство розвинутих зарубіжних держав: Англії, США, Франції, Німеччини. Англо-американська континентальна (франко-німецька) системи кримінального права. Реформи кримінального законодавства, що здійснюються в останній час в деяких зарубіжних розвинутих державах.

Основні інститути Загальної частини кримінального права зарубіжних держав.

ТЕМА № 20. ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА ТА ЗНАЧЕННЯ. ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ. НАУКОВІ ОСНОВИ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Поняття Особливої частини кримінального права України та її значення. Єдність Загальної й Особливої частин кримінального права. Законодавство України про відповідальність за окремі види кримінальних правопорушень. Питання кодифікації нового кримінального законодавства у світлі соціальних, економічних та правових реформ, що провадяться в Україні. Конституція України як основна нормативна база удосконалення кримінального законодавства.

Система Особливої частини чинного кримінального законодавства України, критерії систематизації. Проблеми побудови системи Особливої частини нового кримінального законодавства України.

Завдання кримінального права в посиленні боротьби із кримінально протиправними діяннями. Внесення змін до чинного КК України та їх обумовленість. Роль науки кримінального права у вирішенні питань правильної кваліфікації. Значення вивчення судової практики і її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного розуміння і застосування кримінально-правових норм Особливої частини.

Джерела судової практики. Рішення ЄСПЛ як джерела судової практики.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Правові основи кваліфікації кримінального правопорушення: ознаки кримінального правопорушення і їх значення для кваліфікації; склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінального правопорушення. Формула кваліфікації кримінального правопорушення.

Кваліфікація кримінального правопорушення і склад кримінального правопорушення. Значення об'єкту кримінального правопорушення для кваліфікації. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, які є обов'язковими для кваліфікації кримінальних правопорушень з матеріальним, формальним та усіченим складами. Вплив факультативних ознак об'єктивної сторони на кваліфікацію. Кваліфікація складених, триваючих і продовжуваних кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінального правопорушення за суб'єктивними ознаками. Вплив юридичної і фактичної помилок на кваліфікацію. Кваліфікація за суб'єктом кримінального правопорушення. Значення спеціальних

ознак суб'єкту для кваліфікації. Кваліфікація злочинних діянь при наявності кваліфікуючих ознак.

Конкуренція норм Особливої частини кримінального законодавства. Правила кваліфікації.

Кваліфікація кримінального правопорушення і норма Загальної частини кримінального законодавства. Особливості кваліфікації незакінчених кримінальних правопорушень і кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. Кваліфікація дій при наявності множинності кримінальних правопорушень.

Значення правильної кваліфікації для здійснення правосуддя. Правильна кваліфікація як необхідна умова дотримання законності, прав і свобод громадян. Проблеми кваліфікації у світлі комп'ютеризації діяльності правоохоронних органів.

Значення правильної кваліфікації для визначення рівня і стану злочинності та обліку кримінальних правопорушень.

ТЕМА № 21. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України.

Родовий об'єкт кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Кваліфікуючі ознаки.

Державна зрада. Форми державної зради. Поняття та правові підстави державної та військової таємниці. Перехід на бік ворога у воєнний час або в бойовій обстановці. Момент закінчення кримінального правопорушення. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт державної зради.

Посягання на державного чи громадського діяча. Поняття посягання. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Мотиви цього кримінального правопорушення. Конкуруючі склади кримінального правопорушення.

Диверсія. Поняття диверсії. Види диверсійних дій. Особливості конструкції складу диверсії. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони диверсії.

Шпигунство. Поняття шпигунства. Шпигунство, предметом якого є відомості, що становлять державну або військову таємницю. Поняття державної та військової таємниці. Шпигунство, предметом якого є інші відомості. Поняття інших відомостей. Суб'єкт шпигунства. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство. Суб'єкт шпигунства та його відмінності від суб'єкта державної зради.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань.

ТЕМА № 22. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Конституція України про охорону інтересів особи. Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

Кримінальні правопорушення проти життя, їх загальна характеристика і види. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони. Поняття вбивства і його види.

Умисне вбивство без обтяжуючих обставин (просте умисне вбивство). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Початковий та кінцевий момент життя людини. Значення мотиву вбивства для правильної кваліфікації. Поняття етаназії та межі відповідальності особи, яка вчинила умисне вбивство на прохання потерпілого.

Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. Умисне вбивство двох або більше осіб. Єдність умислу на вбивство двох або більше осіб як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Умисне вбивство малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Поняття малолітньої дитини. Зміст завідомості як ознаки цього виду вбивства. Умисне вбивство заручника. Обставини, за яких вчиняється таке вбивство. Умисне вбивство з особливою жорстокістю. Поняття особливої жорстокості. Умисне вбивство, вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб. Особливості способу вчинення даного вбивства. Особливості суб'єктивної сторони та ставлення до наслідків. Вбивство з корисливих мотивів. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього виду вбивства. Умисне вбивство з хуліганських мотивів. Поняття хуліганських мотивів. Умисне вбивство особи чи її близького родича, вчинене у зв'язку з виконанням цією особою свого службового або громадського обов'язку. Спеціальна мета вчинення такого вбивства. Умисне вбивство з метою приховати інше кримінальне правопорушення або полегшити його вчинення. Характеристика суб'єктивної сторони такого вбивства. Особливості суб'єкту даного злочину. Умисне вбивство, поєднане зі згвалтуванням або сексуальним насильством. Випадки такого вбивства. Вплив стадії згвалтування на кваліфікацію. Особливості кваліфікації при незакінченому кримінальному правопорушенні та при повторному. Умисне вбивство, вчинене на замовлення. Особливості відповідальності всіх співучасників вбивства на замовлення. Кваліфікація дій виконавця, замовника та організатора. Умисне вбивство вчинене за попередньою змовою групою осіб. Особливості кваліфікації дій всіх співучасників при різних формах співучасті. Ознаки групи, організованої групи та їх відмінність. Умисне вбивство, вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство. Вид повторності при вчиненні цього вбивства. Особливості кваліфікації при попередньому незакінченому злочині. Умови кримінальної відповідальності за таке вбивство. Мотиви расової, національної чи релігійної нетерпимості як спеціальні мотиви кваліфікованого умисного вбивства.

Умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах і його види. Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Особливості змісту умислу в цьому злочині.

Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відповідальність інших співучасників цього злочину.

Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Поняття перевищення меж необхідної оборони. Поняття перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Характеристика нападу та захисту при необхідній обороні та при затриманні особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Психічне ставлення суб'єкта до смерті потерпілого.

Вбивство через необережність. Відмежування цього виду вбивства від інших злочинів, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому (тяжкі тілесні ушкодження, що потягли смерть потерпілого; умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення). Обставини, що обтяжують вбивство через необережність.

Доведення до самогубства. Особливості об'єктивної сторони доведення до самогубства. Жорстоке поводження, шантаж, примус до протиправних дій і систематичне приниження людської гідності як ознаки об'єктивної сторони. Поняття матеріальної та іншої залежності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Погроза вчинити вбивство. Реальність погрози як умова відповідальності за цей злочин.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я, їх загальна характеристика і види.

Поняття і види тілесних ушкоджень. Правова основа визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.

Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття тяжкого тілесного ушкодження і його види. Кваліфікуючі ознаки умисного тяжкого тілесного ушкодження. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого сталася смерть потерпілого, від умисного та необережного вбивства.

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Поняття середньої тяжкості тілесного ушкодження і його види.

Умисне тяжке або середньої тяжкості ушкодження при пом'якшуючих обставинах. Умисне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання. Заподіяння тяжких тілесних ушкоджень при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Умисне легке тілесне ушкодження. Поняття легкого тілесного ушкодження і його види. Побої і мордування. Їх відмінність від легких тілесних ушкоджень. Домашнє насильство. Каткування. Відмінність каткування від нанесення тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості.

Кримінальні правопорушення, що ставлять у небезпеку життя та здоров'я

особи, їх загальна характеристика та види.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Види захворювань, що відносяться до категорії невиліковних. Суб'єкти визначення таких захворювань. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Форми розголошення. Предмет цього кримінального правопорушення і його види. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зараження венеричною хворобою. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне проведення абортів. Особливості конструкції складу цього кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Залишення в небезпеці. Види бездіяльності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Завідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Види бездіяльності. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від залишення в небезпеці.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконна лікувальна діяльність. Обов'язкові ознаки даного кримінального правопорушення.

Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Зміст завідомості. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Обов'язкові ознаки даного кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення прав пацієнта. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне проведення дослідів над людиною. Правова основа проведення дослідів над людиною. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів і тканин людини. Правова основа проведення трансплантації. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

Кваліфікуючі обставини.

Насильницьке донорство. Правова основа донорства. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне розголошення лікарської таємниці. Спосіб вчинення кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

ТЕМА № 23. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ

Кримінальні правопорушення проти волі, гідності особи, їх загальна характеристика. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Предмет кримінального правопорушення та потерпілий. Спосіб вчинення кримінального правопорушення та його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі ознаки. Насильницьке зникнення.

Захоплення заручників. Види дій. Погроза як спосіб вчинення цього кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Значення ознаки громадянства для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Підміна дитини. Предмет та потерпілий від кримінального правопорушення. Значення мотиву для кваліфікації.

Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Поняття цього кримінального правопорушення, його предмет та спосіб вчинення. Поняття експлуатації людини. Поняття уразливого стану особи. Суб'єктивна сторона та її ознаки і їх вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі ознаки.

Експлуатація дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення, його вікові межі. Спосіб вчинення кримінального правопорушення та його вплив на кваліфікацію. Мета та мотив як обов'язкові ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом.

Незаконне поміщення у психіатричний заклад. Ознаки цього кримінального правопорушення. Примушування до шлюбу.

ТЕМА № 24. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ

Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, їх загальна характеристика і види. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти.

Згвалтування. Потерпілий від кримінального правопорушення. Вікові категорії потерпілих осіб та їх вплив на кваліфікацію. Фізичне і психічне насильство як ознака об'єктивної сторони. Поняття безпорадного стану потерпілої особи. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відповідальність за згвалтування неповнолітньої і малолітньої особи. Особливо тяжкі наслідки згвалтування. Особливості кваліфікації згвалтування, поєднаного з умисним вбивством.

Сексуальне насильство. Характеристика об'єктивної сторони, спосіб

вчинення кримінального правопорушення та його значення. Кваліфікуючі ознаки.

Примушування до вступу в статевий зв'язок. Обов'язкові ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Поняття примушування. Момент, закінчення цього кримінального правопорушення. Співвідношення цього кримінального правопорушення із звалтуванням та сексуальним насильством.

Статеві зносини з особою, яка не досягла 16-тирічного віку. Поняття статевої зрілості. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розбещення неповнолітніх. Потерпілий від цього кримінального правопорушення.

ТЕМА № 25. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Вид кримінально-правових норм даної глави. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права і свободи людини і громадянина в системі Особливої частини кримінального права.

Класифікація кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина в залежності від видового об'єкту.

Кримінальні правопорушення проти виборчих прав громадян, їх характеристика. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Вплив способів перешкоджання на кваліфікацію даного злочину. Кваліфікуючі обставини. Фальсифікація виборчих документів, документів референдуму чи фальсифікація підсумків голосування. Кваліфікуючі обставини. Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму. Кваліфікуючі обставини. Порушення таємниці голосування. Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії, блоку. Порушення законодавства про референдум.

Кримінальні правопорушення проти трудових прав громадян, їх характеристика. Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Відмежування грубого порушення угоди про працю від грубого порушення законодавства про працю. Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності та умови такого звільнення.

Кримінальні правопорушення у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності, їх характеристика. Порушення авторського права і суміжних прав. Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію.

Кримінальні правопорушення, що посягають на інші особисті права і свободи

громадян, їх характеристика. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії. Значення мотиву для кваліфікації цього злочину. Порушення недоторканості житла. Суб'єкт цього кримінального правопорушення. Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Порушення недоторканості приватного життя. Поняття приватного життя. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Перешкодження відправленню релігійних обрядів.

Крисінальні праворушення проти сім'ї. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Умови притягнення до відповідальності. Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Зловживання опікунськими правами. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Поняття таємниці усиновлення. Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння).

ТЕМА № 26. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Поняття викрадення та його ознаки.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення.

Крадіжка. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Види крадіжки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Грабіж. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Види грабежу. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Розбій. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Предмет цього кримінального правопорушення. Способи вчинення. Розмір значної шкоди.

Інше незаконне заволодіння чужим майном.

Вимагання. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Шахрайство. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Поняття та ознаки привласнення. Поняття та ознаки розтрата. Поняття й ознаки заволодіння майном шляхом зловживання службовим

становищем. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних злочинів.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Відмінні від шахрайства.

Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Особливості предмета кримінального правопорушення. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Відмінність від викрадення та іншого незаконного заволодіння чужим майном.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Відмінність від співучасті у викраденні або іншому незаконному заволодінні чужим майном.

Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності.

Умисне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі ознаки. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики.

Необережне знищення або пошкодження майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Погроза знищення майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Самовільне заняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.

ТЕМА № 27. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види господарських кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення, що порушують встановлений порядок заняття господарською (підприємницькою) діяльністю. Порушення законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорт дисків для лазерних систем зчитування, експорт, імпорт обладнання чи сировини для їх виробництва. Заняття гральним бізнесом. Поняття незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва. Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Доведення банку до неплатоспроможності. Поняття доведення до банкрутства. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації.

Кримінальні правопорушення у сфері промислового виробництва. Поняття незаконного використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення у сфері фінансової діяльності. Ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкові платежів. Предмет злочину. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері економічних інтересів держави. Поняття виготовлення, зберігання, придбання, переведення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї. Ознаки суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Поняття контрабанди. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України.

Поняття легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних кримінально протиправним шляхом. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, підроблення, використання або збуту незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених контрольних марок. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Поняття виготовлення, збуту та використання підроблених недержавних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру матеріальної шкоди.

Кримінальні правопорушення у сфері приватизації. Поняття незаконної приватизації державного, комунального майна. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері вільного здійснення господарської діяльності. Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Проблеми вдосконалення кримінального законодавства у сфері господарської діяльності та декриміналізація.

ТЕМА № 28. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень

проти довкілля.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку екологічної безпеки. Порушення правил екологічної безпеки. Особливості законодавчої конструкції, складу цього кримінального правопорушення. Види діянь суб'єкта кримінального правопорушення. Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Характеристика діяння. Поняття дезактиваційних та інших відновлювальних заходів. Наслідки цього кримінального правопорушення. Суб'єкт. Місце, як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку раціонального використання водних об'єктів атмосферного повітря. Забруднення атмосферного повітря. Види діянь. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення. Відповідальність за утворення загрози настання наслідків. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Порушення правил охорони вод. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Забруднення моря. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Види діянь. Поняття забруднення. Відмежування від суміжних складів, відповідальності за утворення загрози настання наслідків. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання землі та її надр. Порушення правил охорони надр. Особливості законодавчої конструкції складу кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Порушення законодавства про континентальний шельф України. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття континентального шельфу. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Забруднення або псування земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього злочину. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Безгосподарське використання земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання рослинницького світу. Знищення або пошкодження лісових масивів. Предмет цього кримінального правопорушення. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Поняття знищення й пошкодження. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Незаконна порубка лісу. Предмет цього кримінального

правопорушення. Поняття незаконної порубки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Місце обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Відмінність незаконної порубки від знищення або пошкодження лісових масивів. Порухнення законодавства про захист рослин. Характеристика дії. Наслідки.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання тваринного світу. Незаконне полювання. Особливості законодавчої конструкції. Види незаконного полювання. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Незаконне заняття рибним, тваринним або іншим водній добувним промислом. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення. Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт. Порушення ветеринарних правил. Поняття епізоотії. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Поняття об'єктів природно-заповідного фонду. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

ТЕМА № 29. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

Кримінальні правопорушення, що сприяють створенню і діяльності організованих груп, злочинних організацій і озброєних банд. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Поняття злочинної організації, її ознаки. Види дій. Поняття злочинної спільноти. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності. Сприяння учасникам злочинної організації та укриття їх злочинної діяльності. Поняття й види заздалегідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Суб'єкт. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Кваліфікуючі ознаки. Встановлення або поширення злочинного впливу. Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці). Бандитизм. Поняття банди та її ознаки. Види діянь. Особливості законодавчої конструкції даного злочину. Суб'єкт Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці). Кваліфікація дій осіб, які брали участь у банді.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з тероризування населення,

утворенням непередбачених законом воєнізованих або озброєних формувань. Терористичний акт. Поняття терористичного акту, його ознаки. Види дій, що утворюють об'єктивну сторону. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Втягнення у вчинення терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Поняття терористичної групи і терористичної організації. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності за діяння передбачені цією статтю. Сприяння вчиненню терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Поняття неправдивого повідомлення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Поняття воєнізованого або збройного формування. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з порушенням правил придбання, зберігання вогнепальної зброї, а також радіоактивних матеріалів. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Поняття предмета злочину та його характеристика. Поняття нападу. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Предмет кримінального правопорушення. Види дій та спосіб їх вчинення. Суб'єктивна сторона, суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Предмет кримінального правопорушення та його значення для кваліфікації. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікації, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика діяння. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Предмет злочину. Види діянь. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з неправомірним поводженням з такими джерелами небезпеки, як радіоактивні матеріали, легкозаймісті, їдкі

речовини, шкідливі відходи виробництва, вторинна сировина. Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Предмет кримінального правопорушення, потерпіла сторона. Характеристика об'єктивної сторони. Зміст вини. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Порухення правил поведження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Незаконне ввезення на територію України відходів й вторинної сировини. Предмет злочину. Характеристика ввезення чи транзиту. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Предмет кримінального правопорушення. Інші ознаки даного складу злочину.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з порушенням встановлених вимог, що спричинили виникнення пожежі. Порухення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 30. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

Кримінальні правопорушення, що порушують встановлені умови охорони праці. Порухення вимог законодавства про охорону праці. Особливості законодавчої структури й конструкції складу цього кримінального правопорушення. Основний й додатковий об'єкт кримінального правопорушення. Загальна характеристика правил охорони праці. Кваліфікуючі ознаки. Порухення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Об'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Причинний зв'язок між діяннями й суспільне небезпечними наслідками. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення, що становлять підвищену небезпеку виробництва. Порухення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки злочину. Кваліфікуючі ознаки. Порухення правил ядерної або радіаційної безпеки. Поняття ядерної, радіаційної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Умови притягнення до відповідальності. Порухення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель й споруд. Характеристика діянь. Ознаки об'єктивної сторони. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.

ТЕМА № 31. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти

безпеки руху та експлуатації транспорту.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку керування або експлуатації транспортних засобів. Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття залізничного, водного і повітряного транспорту. Види діянь. Особливості законодавчої структури і конструкції складу злочину. Відповідальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Викрадення або захоплення залізничного рухомого складу повітряного, морського чи річкового судна. Предмет злочину. Поняття викрадення або захоплення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Порушення правил повітряних польотів. Відповідальність за створення небезпеки. Момент закінчення. Специфіка суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Поняття транспортного засобу. Види діянь. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Поняття транспортного засобу. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку забезпечення функціонування транспорту. Пошкодження шляхів сполучання й транспортних засобів. Предмет кримінального правопорушення, його види та характеристика. Особливості конструкції складу даного кримінального правопорушення. Відповідальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від диверсії. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Види дій та способи їх вчинення. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Примушення працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Потерпілий від кримінального правопорушення. Поняття. примушення та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Порушення правил використання повітряного простору. Види діянь. Особливості законодавчої структури й конструкції складу даного кримінального правопорушення. Відповідальність за створення загрози настання наслідків. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Самовільне, без нагальної потреби, зупинення поїзда. Способи вчинення даного кримінального правопорушення та наслідки як обов'язкові ознаки об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика причинного зв'язку. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Порушення правил, норм й стандартів, що

стосуються забезпечення дорожнього руху. Поняття порушення правил, норм й стандартів. Наслідки. Причинний зв'язок. Суб'єкт кримінального правопорушення. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Порушення чинних на транспорті правил. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика причинного зв'язку. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку поведінки на водних шляхах. Ненадання допомоги судну та особам, які зазнали лиха. Особливості структури складу кримінального правопорушення. Поняття суспільне небезпечної бездіяльності. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден. Особливості законодавчої структури і конструкції складу даного кримінального правопорушення. Поняття неповідомлення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

ТЕМА № 32. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Кримінальні правопорушення проти громадського порядку. Групове порушення громадського порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень. Масові заворушення. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Хуліганство. Поняття та види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Знаряддя хуліганства та їх вплив на кваліфікацію. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти моральності. Наруга над могилою. Види діяння. Місце вчинення кримінального правопорушення. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від злочинів проти власності. Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток – об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці. Види діяння. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінального правопорушення. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Поняття предмету кримінального

правопорушення, об'єктивні і суб'єктивні ознаки цього кримінального правопорушення. Жорстоке поводження з тваринами. Ознаки предмету кримінального правопорушення. Види діяння та його наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства й жорстокості. Ознаки предмета кримінального правопорушення. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Ввезення, виготовлення, збування й розповсюдження порнографічних предметів. Ознаки предмета кримінального правопорушення. Види діяння та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Види дій та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі ознаки. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Поняття сутенерства та уразливого стану потерпілої особи. Види дій та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі ознаки. Втягнення неповнолітніх у кримінально протиправну діяльність. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

ТЕМА № 33. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. Суспільна небезпека та предмет даної групи кримінальних правопорушень. Потерпілі від кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

Поняття, характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Суспільна небезпека та предмет даної групи кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Поняття контрабанди. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру наркотичних засобів. Відмежування кримінально-караної контрабанди від адміністративно-правового проступку контрабанди. Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів коштів. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Поняття кримінально протиправних дій. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів,

психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Об'єкту кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів наркотиків. Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет злочину. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види розмірів наркотиків. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Поняття посівів або вирощування снотворного маку чи конопель. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Встановлення розмірів посіву. Відмежування кримінальної та адміністративної відповідальності за посів та вирощування наркотичної сировини. Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Поняття викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Поняття викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Види діянь. Поняття незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Поняття схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Поняття незаконного публічного вживання наркотичних засобів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Поняття організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин. Види діянь. Поняття незаконного виготовлення, підроблення, використання чи збуту підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Поняття незаконної видачі рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Поняття порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів. Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних й сильнодіючих речовин. Види діянь. Поняття незаконної організації або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Поняття спонукання неповнолітніх до застосування допінгу. Поняття схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження захворювань населення. Поняття, характеристика й

види кримінальних правопорушень у сфері встановленого порядку щодо попередження захворювань населення.

Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження, виникнення та поширення епідемії. Порушення правил боротьби з епідеміями. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Поняття порушення правил поведінки з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Види діянь. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Поняття заготівлі, перероблення або збування радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення.

ТЕМА № 34. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Місце кримінального права у боротьбі з службовими кримінальними правопорушеннями, корупцією і організованою кримінально протиправною діяльністю. Правові підстави боротьби з цими явищами в Україні. Поняття службового кримінального правопорушення і його основні ознаки. Поняття службової особи. Визначення інших понять, що стосуються посадових кримінальних правопорушень. Види службових кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти правомірної діяльності державних установ і недержавних формувань, що вчинюються службовими особами з використанням ними своїх обов'язків (загальні). Зловживання владою або службовим становищем. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення корисливого зловживання і викрадення чужого майна шляхом зловживання службовим становищем. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність перевищення влади або службових повноважень від зловживання владою або службовим становищем. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Службова недбалість. Види недбалості. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика суб'єктивної сторони. Суб'єкт цього кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти авторитету державного апарату, апарату підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності і пов'язані з ними (неправомірна вигода). Поняття, загальна характеристика і види неправомірної вигоди. Предмет неправомірної вигоди. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Дії, за виконання або невиконання яких службова особа одержує неправомірну вигоду. Правова оцінка неправомірної вигоди-підкупу і неправомірної вигоди-винагороди. Мотиви

одержання неправомірної вигоди. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки, їх характеристика. Вимагання неправомірної вигоди. Значення розміру неправомірної вигоди для кваліфікації. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Посередництво в одержанні неправомірної вигоди. Поняття посередництва. Особливості кримінальної відповідальності за посередництво в одержанні неправомірної вигоди. Незаконне збагачення. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Підкуп особи, що надає публічні послуги. Зловживання впливом. Провокація підкупу. Поняття провокації. Завідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Службове підроблення. Поняття службового підроблення. Предмет цього кримінального правопорушення. Способи вчинення злочину. Мотиви кримінального правопорушення. Співвідношення службового підроблення і зловживання владою або службовим становищем. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 35. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовцеві. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Діяльність представника влади чи працівника правоохоронного органу по виконанню службових обов'язків та діяльність члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця з виконання покладених на нього обов'язків щодо охорони громадського порядку. Відмежування опору від злісної непокори. Вина при вчиненні опору. Суб'єкт кримінального правопорушення. Зміст примушення потерпілого при вчиненні опору.

Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки. Втручання у діяльність державного діяча. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Форми незаконного впливу на потерпілого. Зміст суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Зміст юридичної конструкції “у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків”.

Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Погроза або насильство щодо державного або громадського діяча. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Поняття “працівник правоохоронного органу”. Зміст юридичної конструкції “у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків”. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця. Поняття “посягання на життя”. Відмінність цього злочину від умисного вбивства особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Потерпілі від кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від захоплення заручників. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Види кримінально протиправних діянь. Мета кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання діяльності народного депутата та депутата місцевої ради. Види кримінально протиправних діянь. Відмінність цього кримінального правопорушення від втручання у діяльність народного депутата України.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу та від умисного знищення або пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання спеціальних предметів. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем. Види предметів кримінального правопорушення. Різновиди діянь. Мотиви кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Мотив кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Незаконне використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації. Ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Кваліфікуючі ознаки. Незаконне підняття Державного прапора України на річковому або морському судні. Поняття “підняття Державного прапора України”. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт

незаконного підняття Державного прапора України. Наруга над державними символами. Предмети кримінального правопорушення. Види діянь. Зміст публічності.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян, не пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів. Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Характеристика об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Види діянь. Мета самовільного присвоєння вказаних повноважень або звання службової особи. Суб'єкт кримінального правопорушення. Одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства, установи чи організації. Особливості законодавчої конструкції кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Зміст цивільно-правових зобов'язань. Об'єктивні прояви кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Самоправство. Поняття самоправства. Момент закінчення кримінального правопорушення. Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів й демонстрацій. Поняття незаконного перешкоджання. Особливості об'єктивної сторони (можливість у ряді випадків впливу на представників органів місцевого самоврядування). Суб'єкт кримінального правопорушення. Самоправство. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

ТЕМА № 36. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Кримінальні правопорушення проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду. Завідомо незаконне затримання, привід або арешт. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Постановляння суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти безпеки, честі та гідності суддів, народних засідателів, присяжних. Втручання в діяльність судових органів. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Погроза або насильство щодо суддів,

народного засідателя чи присяжного. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною зі здійсненням правосуддя. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти прав та інтересів суб'єктів кримінального або цивільного процесу. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Втручання в діяльність захисника чи представника особи, Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Порушення права на захист. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Види діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти інтересів всебічного, повного й неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ. Примушування давати показання. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень. Завідомо неправдиве показання. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Обставини, що виключають злочинність цього діяння. Час вчинення цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Перешкоджання з'явленню свідка,

потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти інтересів своєчасного просякання та розкриття злочинів. Розголошення даних досудового слідства або дізнання. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Приховування кримінального правопорушення. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають відповідальність за це кримінальне правопорушення. Відмінність від співучасті у кримінальному правопорушенні.

Кримінальні правопорушення проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень. Невиконання судового рішення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, або яке описано чи підлягає конфіскації. Предмет кримінального правопорушення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі та у вигляді позбавлення волі. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Злісна непокора вимогам адміністрації виправної установи. Види діяння. Поняття адміністрації виправної установи. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних злочинів. Дії, що дезорганізують роботу виправних установ. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варті. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Втеча зі спеціалізованого лікувального закладу. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Порухення правил адміністративного нагляду. Види діяння. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

ТЕМА 37. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Об'єкт та предмет кримінальних правопорушень даної групи.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації. Розголошення державної таємниці. Предмет кримінального правопорушення. Поняття державної таємниці. Об'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради або шпигунства. Втрата документів, що містять державну таємницю. Предмет кримінального правопорушення та його види. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Передавання або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради або шпигунства.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Поняття "державний кордон". Види дій. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Предмет злочину. Особливості об'єктивних і суб'єктивних проявів кримінального правопорушення. Порушення правил міжнародних польотів. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмежування від незаконного перетинання державного кордону.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України. Ухилення від призову на строкову військову службу. Строкова військова служба - загальний військовий обов'язок. Поняття ухилення. Поважні причини неявки на призовний пункт. Суб'єкт кримінального правопорушення. Ухилення від призову за мобілізацією. Поняття мобілізації. Суб'єкт кримінального правопорушення. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Поняття військового обліку, навчальних (чи перевірочних) або спеціальних зборів. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

ТЕМА 38. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ

Незаконне втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Предмет злочину. Характеристика об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Кваліфікуючі ознаки. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах,

комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Кваліфікуючі ознаки. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Кваліфікуючі ознаки. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Кваліфікуючі ознаки. Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі.

ТЕМА 39. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ)

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку.

Кримінальні правопорушення проти порядку підлеглості та військової честі. Непокора. Об'єктивна сторона. Види діянь. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень. Невиконання наказу. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Відмежування від непокори. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Погроза або насильство щодо начальника. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти порядку проходження військової служби. Самовільне залишення військової частини або місця служби. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Тривалість залишення військової частини або місця служби й кваліфікація злочину. Відмежування від суміжних злочинів й дисциплінарного проступку. Дезертирство. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Ухилення від військової служби шляхом самоскалічення або іншим способом. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти порядку користування військовим майном та його збереження. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових, інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Особливості предмета кримінального правопорушення. Види та способи діяння. Умисне знищення або пошкодження військового майна. Види

діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Необережне знищення або пошкодження військового майна. Види діяння та момент закінчення кримінального правопорушення. Марнотратство або втрата військового майна. Порушення правил поводження зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення.

Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації військової техніки. Порушення правил водіння або експлуатації машин. Поняття машини. Види порушень та їх наслідків. Порушення правил польотів або підготовки до них. Види порушень та їх наслідки. Порушення правил кораблеводіння. Види порушень та їх наслідки.

Кримінальні правопорушення проти порядку несення окрема видів військової служби. Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Види порушень. Порушення статутних правил несення прикордонної служби. Види порушень. Порушення статутних правил несення бойового чергування. Види порушень. Порушення статутних правил внутрішньої служби. Види порушень.

Кримінальні правопорушення проти порядку збереження військової таємниці. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі обставини. Відмежування від державної зради.

Кримінальні правопорушення проти авторитету і правомірної діяльності військових формувань і правоохоронних органів. Недбале ставлення до військової служби. Види діянь. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем. Бездіяльність військової влади. Поняття та види бездіяльності.

Кримінальні правопорушення проти порядку ведення бойових дій, вимог законів і звичаїв війни. Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Поняття засобів ведення війни. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Залишення гинучого військового корабля. Поняття залишення корабля. Суб'єктивні ознаки. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Види діянь. Добровільна здача в полон. Поняття та види діяння. Кримінально протиправні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Поняття та види діяння. Мародерство. Види діяння. Насильство над населенням у районі воєнних дій. Поняття та види насильства. Наслідки. Погане поводження з військовополоненими. Види діяння і момент закінчення злочину. Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та зловживання ними. Ознаки незаконності діяння та його види.

ТЕМА 40. КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Кримінальні правопорушення проти миру й безпеки людства. Пропаганда війни. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Геноцид. Поняття геноциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Екоцид. Поняття екоциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Найманство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття найманства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Піратство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття піратства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій. Порушення законів та звичаїв війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Застосування зброї масового знищення. Особливості законодавчої конструкції. Поняття зброї масового знищення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Посягання на життя представника іноземної держави. Особливості законодавчої конструкції. Момент закінчення кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони означеного кримінального правопорушення. Незаконне використання символіки Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. Відмежування від кримінального правопорушення, передбаченого ст.435 КК.

4.4. Рекомендовані джерела інформації **Основні нормативні акти:**

- акти міжнародного права:

1. Проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : Конвенція (Конвенцію ратифіковано із застереженнями Указом Президії Верховної Ради № 3484–XI від 26.01.1987 р., URL: <http://rada.gov.ua>

2. Про заходи щодо протидії торгівлі людьми : Конвенція Ради Європи Ратифікація від 21.09.2010 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858

3. Проти транснаціональної організованої злочинності : Конвенція Об'єднаних націй. Ратифікація від 04.02.2004 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789

4. Про боротьбу з фінансуванням тероризму : Міжнародна Конвенція. Ратифікація від 12.09.2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_518

5. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) : Конвенція. Конвенцію ратифіковано із заявами Законом № 2319-IX від 20.06.2022. Відомості Верховної Ради України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MU11251?an=2>

-закони:

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III: *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. 26. 131 с. (дата оновлення: 17.06.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984. № 51. ст. 1122 (дата оновлення: 17.06.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10. № 11-12. № 13, ст. 88. URL:

4. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2006. № 30. Ст. 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>

5. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV . *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2004. № 50. Ст. 540. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>

6. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2014, № 49, ст. 2056 (дата оновлення: 17.06.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2016, № 31, ст. 545 (дата оновлення: 14.05.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

- підзаконні акти:

1. Постанова Пленуму Верховного Суду України N 7 від 04.06.2010 р. «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки»;

2. Постанова Пленуму Верховного Суду України 26.12.2003 № 16 «Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості»;

3. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2003 р. № 7 “Про практику призначення судами кримінального покарання”;

4. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 03.06.2005 N 7 «Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування»;

5. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 1 «Про судову практику у справах про необхідну оборону»;

6. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.05.2002 р. № 6 «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру»;

7. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 2 «Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну не відбутої частини покарання більш м'яким»;

8. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23.12.2005 № 13 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями».

9. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події : Наказ МВС України від 08.02.2019 № 100.

- судова практика ЄСПЛ:

1. Стислі виклади рішень щодо України, винесені Європейським судом з прав людини. *Міністерство юстиції України*. URL : <https://minjust.gov.ua/m/stisli-vikladi-rishen-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini>

2. Огляд рішень Європейського суду з прав людини (червень-липень 2024 року). *Верховний суд України*. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_ESPL_06_07_2024.pdf

3. Інформація щодо виконання рішень Європейського суду з прав людини у справах проти України. *Міністерство юстиції України*. URL : <https://minjust.gov.ua/m/informatsiya-schodo-vikonannya-rishen-evropeyskogo-sudu-z-prav-lyudini-u-spravah-proti-ukraini>

Підручники:

1. Білокінь Р.М., Сухонос В.В. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник. Суми : Університетська книга, 2018. 420 с.

2. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник. [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.

3. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. В.Я. Тацій, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. ; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.

4. В.П. Кушпін, І.І. Циліорик та А.В. Кушпін. Кримінальне право України. Загальна частина. Підручник. 2018. Львів : Видавництво Львівської політехніки. 444 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Бурда С.Я., Гарасим П.С., Кісілюк Е.М., Созанський Т.І. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: посібник для підрозділів Національної поліції у схемах. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 48 с.

2. Конопельський В.Я., Плужник О.І., Резніченко Г.С. Основи кримінального права : навчальний посібник. Одеса : ОДУВС, 2021. 302 с.

3. Кримінальне право (Загальна частина) : навчальний посібник / О.С. Скок, С.А. Шалгунова, Т.В. Шевченко, І.В. Шило; за заг. ред. к.ю.н., доц. С.А. Шалгунової С.А. Друге видання. Дніпро : ДДУВС, 2021. 328 с.

4. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини) : навч. посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко; відп. ред. В. І. Тютюгін ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2025. 376 с.

5. Кримінальне право України. Особлива частина : збірник задач / За заг. ред. д.ю.н., проф. Савченка А.В. та к.ю.н., доц. Мостепанюк Л.О. Київ: НАВС, 2018. 101 с.

6. Кримінальне право України. Особлива частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. 8-ме вид., перероб. й допов. Харків : Право, 2025. 180 с.

5. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник. Конспект лекцій / Дідківська Г.В., Нікітін Ю.В., Мірошніченко С.С., Курбатова І.С., Бодунова О.М., Гмирін А.А., Завидняк І.О., Лугіна Н.А., Мудряк Т.О., Топчій В.В., Драган О.В. ; За загальною редакцією Топчія В.В. Ірпінь, 2021. 206 с.

6. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 424 с.

7. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. проф. О.М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.

8. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник. Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П., Бабій А.Ю. Чернівці. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. 2022. 319 с.

9. Савченко А. Кримінальна відповідальність за катування в Україні та зарубіжних країнах : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2018. 240 с.

10. Сухонос В. В., Сухонос В. В. (мол.), Білокінь Р. М., Бондаренко О. С. Кримінальне право України (Загальна частина) : підручник ; за заг. ред. доктора

юридичних наук, професора В. В. Сухоноса. Суми : Університетська книга, 2024. 476 с.

11. Туляков В.О. Парадигми кримінального права : навчально-методичний посібник. Одеса : НУ «ОЮА», 2022. 41 с.

12. Туркот М.С., Столітній А.В., Шмаленя С.В., Снігар М.І. Кримінальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини. Київ : Норма права, 2022. 1104 с.

13. Тютюгін В.І., Рубашенко М.А. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини) : посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. Оцінювання. Відп. ред. В.І. Тютюгін. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 336 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Берзін П.С., Коротюк О.В. Кримінальне законодавство України ХІХ – ХХІ століть. Збірник нормативно-правових актів у 6-ти томах. Київ : ОВК, 2020. 2568 с.

2. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України). Київ: Ваіте, 2019. 288 с.

3. Дудоров О.О., Вознюк А.А. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільнотою: аналіз законодавчих новел. Новітні кримінально-правові дослідження 2021: *Альманах наукових праць*. 2021. С. 21-31.

4. Дудоров О.О., Вознюк О.О., Чернявський С.С. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільнотою (статті 255, 255-1, 255-2, 255-3, 256 Кримінального кодексу України) : науково-практичний коментар. Київ. Вид-во : Норма права, 2021. 130 с.

5. Дудоров О.О., Ємельяненко В.В. Мовчан Р.О. Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння транспортним засобом: аналіз законодавчих новел. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 277-286.

6. Дудоров О.О., Каменський Д.В., Титаренко С.С. Стаття 205-1 Кримінального кодексу України як антирейдерська заборона : проблеми тлумачення, застосування і вдосконалення. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2021. №1. С. 116-135. 317

7. Калініченко Ю.В. Кримінальна відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину : монографія. Харків. Право, 2019. 256 с.

8. Коваленко І.А. Фальсифікація та обіг фальсифікованих лікарських засобів : кримінально-правове дослідження. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 232 с.

9. Колос М.І. Українське кримінальне право : походження, розвиток і сучасність : монографія. Київ : Освіта України, 2019. 833 с.

10. Крайник Г.С. Кримінальна відповідальність за забруднення або псування земель в Україні : монографія. Харків : Друкарня Мадр., 2019. 204 с.
11. Кримінальний та Кримінальний процесуальний кодекси : постатейний покажчик правових позицій Верховного Суду – Великої Палати та Касаційного кримінального суду (практика 2020 року). упор. Ткачук О.М. Харків: Право, 2021. 378 с.
12. Лазаренко А.М., Остапчук Л.Г. Деякі аспекти застосування медіації в теорії кримінального права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №1. С. 232-234.
13. Лісниченко Л. Кримінально-правова характеристика грабежів і розбійних нападів. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 253-257.
14. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного суду (актуальна практика). 2025. *Верховний суд*. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/Oglyad_KKS_kviten_2025.pdf
15. Орловський Б.М. Кримінально-правовий захист фізичної особи : національна та зарубіжна регламентація : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 428 с.
16. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного Суду : станом на 01.01.2021. Упоряд. С.Г. Туманов. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 976 с.
17. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 9-е вид., переробл. та допов. Київ : Юридична думка, 2019. 1288 с. 316
18. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. Київ : Професіонал, 2021. 912 с.
19. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. Станом на 20 січня 2018 року. За заг. ред. Глунька В.В. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2018. 784 с.
20. Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальному судочинстві / упоряд.: Вереша Р.В., Карпунцов В.В. Київ : Алерта, 2022. 322 с.
21. Петков С.В., Журавльов Д.В., Дрозд О.Ю., Дрозд В.Г. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення. Законодавство, актуальна судова практика, коментарі, роз'яснення, міжнародний досвід. Київ : ЦУЛ, 2022. 442 с.
22. Підгородинський В.М. Злочини проти честі та гідності особи в теорії кримінального права : монографія / наук. ред. Є.Л. Стрельцов. Одеса : Юридична література, 2019. 350 с.
23. Пономаренко Ю.А. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень : монографія. Харків : Право, 2020. 720 с. 318
24. Семенишин М. Об'єктивні ознаки бандитизму за кримінальним законодавством України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 258-264.

25. Словник Загальної частини кримінального права України. Авт.-упоряд. С.Ф. Денисов, М.В. Пузиревський. Чернігів : Десна Поліграф, 2018. 536 с.
26. Сотула О.С., Кияшко О.О. Посягання на життя державного чи громадського діяча : ретроспектива та компаративістика. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 246 с.
27. Сотула О.С., Саїнчин О.С. Кримінально-правова характеристика та основи розслідування умисних вбивств. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 928 с.
28. Туркот М.С. Військові кримінальні правопорушення: Розділ XIX Особливої частини Кримінального кодексу України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини, Верховного Суду України, Верховного Суду, апеляційних і місцевих судів. Київ : Норма права, 2021. 478 с.
29. Хавронюк М.І. Кримінальна відповідальність за постановлення суддею неправосудного судового рішення: міжнародні стандарти, законодавство України та інших держав Європи. Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. 2019. Том 4. С. 83-95.
30. Хавронюк М.І. Кримінальні проступки : науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. Київ : Дакор, 2022. 266 с
31. Хелік В.В. Поняття та зміст порушень правил безпеки дорожнього руху особами, які керують транспортними засобами. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2019. №2. (8). С. 168-177.
32. Чернявський С.С., Дудоров О.О., Вознюк А.А. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільнотою (статті 255, 255-1, 255-2, 255-3, 256 Кримінального кодексу України). Науково-практичний коментар. Київ : Норма права, 2021. 130 с.
33. Шаблистий В.В. Коломієць В.Ю. Тілесне ушкодження як злочин проти життя та здоров'я людини за кримінальним правом України : монографія; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Шаблистого. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2020. 164 с.
34. Шевченко Т.В. Психологічне насильство як ознака об'єктивної сторони домашнього насильства за ст. 126-1 КК України. *Moderní aspekty vědy: XXXI. Díl mezinárodní kolektivní monografie. Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.* 2023. str. 453. С. 124-137.
35. Шевченко Т.В. До питання про встановлення або поширення злочинного впливу за статтею 255-1 КК України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 302-307.
36. Шевченко Т.В. Одержання доступу до дитячої порнографії як ознака об'єктивної сторони статті 301-1 КК України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2023. № 8. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-8-01-05>

37. Янко В.М. Деякі проблемні аспекти встановлення змісту ознак об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 109 КК. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2018. Вип. 2 (82). С. 139-145.

5. Навчальна дисципліна «Кримінальний процес»

5.1. Перелік теоретичних питань до комплексного екзамену

1. Поняття, суть і завдання кримінального процесу.
2. Кримінальне процесуальне право і його місце в системі інших галузей права.
3. Історичні форми кримінального процесу.
4. Поняття стадії кримінального процесу.
5. Система стадій кримінального процесу, їх загальна характеристика, завдання та особливості.
6. Кримінальні процесуальні функції, їх види і значення.
7. Поняття, структура і особливості кримінальних процесуальних правовідносин.
8. Кримінальна процесуальна форма.
9. Уніфікація і диференціація процесуальної форми, сучасні проблеми удосконалення кримінальної процесуальної форми.
10. Гарантії у кримінальному судочинстві, їх характеристика.
11. Кримінальні процесуальні акти, їх види і значення.
12. Джерела кримінального процесуального права України.
13. Поняття кримінального процесуального закону та його значення.
14. Структура Кримінального процесуального кодексу України.
15. Поняття, структура і види кримінальних процесуальних норм.
16. Чинність кримінального процесуального закону у просторі, часі і щодо осіб.
17. Умови застосування кримінального процесуального закону за аналогією.
18. Поняття та значення засад кримінального провадження.
19. Система засад кримінального судочинства і правові гарантії їх реалізації.
20. Верховенство права.
21. Законність.
22. Повага до людської гідності
23. Рівність перед законом і судом.
24. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність.
25. Недоторканність житла чи іншого володіння особи.
26. Таємниця спілкування, невтручання у приватне життя.
27. Недоторканність права власності.
28. Презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини.
29. Свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї.
30. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення.

31. Забезпечення права на захист.
32. Доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень.
33. Змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.
34. Безпосередність дослідження показань, речей і документів.
35. Забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності.
36. Публічність і диспозитивність.
37. Гласність і відкритість судового розгляду та його повне фіксування технічними засобами.
38. Розумність строків. Мова, якою здійснюється кримінальне провадження.
39. Поняття учасників кримінального процесу, їх місце і роль у кримінальному судочинстві.
40. Сторони та інші учасники кримінального провадження.
41. Класифікація суб'єктів у теорії кримінального процесу.
42. Суд, суддя в кримінальному процесі.
43. Функції та повноваження суду (судді).
44. Слідчий суддя в досудовому провадженні.
45. Прокурор у кримінальному процесі та його процесуальне становище у різних стадіях кримінального процесу.
46. Органи досудового розслідування та їх компетенція.
47. Підрозділи дізнання та їх компетенція.
48. Керівник органу досудового розслідування.
49. Процесуальне становище слідчого органу досудового розслідування в кримінальному процесі.
50. Процесуальна самостійність і незалежність слідчого.
51. Дізнавач, його процесуальний статус у кримінальному провадженні.
52. Підозрюваний та обвинувачений, їх права та обов'язки.
53. Потерпілий як учасник кримінального процесу.
54. Захисник і його процесуальне становище.
55. Представники та законні представники потерпілого, їх права та обов'язки.
56. Цивільний позивач і цивільний відповідач у кримінальному провадженні.
57. Експерт і спеціаліст у кримінальному провадженні, відмінність в їхньому процесуальному становищі.
58. Свідок, його права та обов'язки. Особи, які не можуть бути допитані як свідки.
59. Поняття, сутність і значення кримінального процесуального доказування.
60. Елементи (етапи) кримінального процесуального доказування.
61. Предмет, межі і суб'єкти доказування у кримінальному провадженні.
62. Обов'язок доказування у кримінальному процесі.
63. Особливості доказування в окремих стадіях кримінального провадження.
64. Поняття доказів та їх класифікація.
65. Поняття джерел доказів та їх види.
66. Способи збирання доказів та їх процесуальних джерел.

67. Перевірка і оцінка доказів та їх джерел.
68. Належність, достовірність і допустимість доказів.
69. Умови визнання доказів недопустимими.
70. Достатність доказів для прийняття рішення у кримінальному провадженні.
71. Показання свідків і потерпілих.
72. Речові докази, строки і порядок їх зберігання.
73. Документи, як джерела доказів.
74. Висновок експерта і його доказове значення.
75. Поняття шкоди, завданої кримінальним правопорушенням.
76. Поняття і значення цивільного позову у кримінальному провадженні.
77. Переваги спільного розгляду цивільного позову і матеріалів кримінального провадження.
78. Підстави і порядок пред'явлення цивільного позову.
79. Особливості досудового провадження, в якому заявлено цивільний позов.
80. Процесуальні засоби забезпечення відшкодування, завданої кримінальним правопорушенням, шкоди та можливої конфіскації майна.
81. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків.
82. Порядок подовження, зупинення і відновлення процесуальних строків.
83. Процесуальні витрати, їх поняття, види і значення.
84. Визначення розміру та розподіл процесуальних витрат.
85. Поняття заходів забезпечення кримінального провадження та їх види.
86. Правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
87. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід.
88. Порядок вирішення питання про накладення грошового стягнення.
89. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом, порядок та строки тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом.
90. Відсторонення від посади: порядок застосування та строки.
91. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя.
92. Тимчасовий доступ до речей і документів.
93. Тимчасове вилучення майна: підстави та процесуальний порядок проведення.
94. Арешт майна. Підстави для арешту майна. Клопотання про арешт майна та його розгляд.
95. Поняття, підстави та мета застосування запобіжних заходів.
96. Особисте зобов'язання.
97. Особиста порука.
98. Домашній арешт.
99. Застава, визначення її розміру та порядок внесення.
100. Застосування електронних засобів контролю.
101. Тримання під вартою як запобіжний захід. Підстави та процесуальний порядок тримання особи під вартою.
102. Строки тримання під вартою і порядок їх продовження.
103. Затримання з метою приводу.
104. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Строки затримання.

105. Застосування запобіжних заходів щодо неповнолітніх.
106. Підстави і процесуальний порядок скасування чи зміни запобіжного заходу.
107. Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування.
108. Етапи досудового розслідування.
109. Дізнання і досудове слідство як форми досудового розслідування.
110. Особливості розслідування кримінальних проступків.
111. Поняття і значення загальних положень досудового розслідування.
112. Підслідність та її види.
113. Початок та місце провадження досудового розслідування.
114. Строки дізнання і досудового слідства, порядок їх продовження.
115. Розгляд клопотань під час досудового розслідування.
116. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.
117. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування.
118. Взаємодія слідчого і оперативних підрозділів.
119. Використання науково-технічних засобів при проведенні досудового розслідування.
120. Здійснення прокурорського нагляду, відомчого і судового контролю за законністю в діяльності органів досудового розслідування.
121. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій.
122. Класифікація слідчих (розшукових) дій.
123. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій.
124. Допит та його процесуальне оформлення.
125. Одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб.
126. Допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.
127. Особливості допиту малолітньої або неповнолітньої особи.
128. Пред'явлення для впізнання та його види.
129. Процесуальний порядок пред'явлення для впізнання.
130. Проведення допиту, впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування.
131. Обшук та його види. Підстави і процесуальний порядок проведення обшуку.
132. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду.
133. Ексгумація трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення.
134. Слідчий експеримент.
135. Освідування і його види. Порядок проведення і оформлення окремих видів освідування.
136. Експертиза та підстави її проведення.
137. Отримання зразків для експертизи.
138. Зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису.
139. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення.

140. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій.
141. Загальні положення про втручання у приватне спілкування. Збереження інформації.
142. Аудіо-, відеоконтроль особи.
143. Накладення арешту на кореспонденцію. Огляд і виїмка кореспонденції.
144. Зняття інформації з електронних комунікаційних мереж.
145. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.
146. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи.
147. Установлення місцезнаходження радіообладнання (радіоелектронного засобу).
148. Спостереження за особою, річчю або місцем.
149. Моніторинг банківських рахунків.
150. Аудіо-, відеоконтроль місця.
151. Контроль за вчиненням злочину та його форми.
152. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.
153. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.
154. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях.
155. Поняття, підстави та значення повідомлення про підозру.
156. Випадки повідомлення про підозру.
157. Складання повідомлення про підозру.
158. Порядок повідомлення про підозру.
159. Вручення письмового повідомлення про підозру.
160. Зміна повідомлення про підозру.
161. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.
162. Поняття, підстави і умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування.
163. Форми закінчення досудового розслідування.
164. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок.
165. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності.
166. Обвинувальний акт та його значення. Структура та зміст обвинувального акта.
167. Додатки до обвинувального акту.
168. Клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та його зміст.
169. Поняття та значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.
170. Право на оскарження.

171. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування.
172. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.
173. Поняття і значення підсудності у кримінальному процесі.
174. Види підсудності. Підстави та порядок передачі справ з одного суду до іншого.
175. Поняття, сутність, завдання та строки підготовчого судового провадження.
176. Сутність і значення стадії судового розгляду.
177. Загальні положення судового розгляду.
178. Межі судового розгляду.
179. Етапи судового розгляду, їх зміст.
180. Поняття і значення вироку. Види вироків та їх зміст.
181. Види перегляду судових рішень у кримінальному процесі.
182. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку.
183. Право на апеляційне оскарження. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку.
184. Порядок і строки апеляційного оскарження.
185. Суть і завдання касаційного провадження.
186. Право на касаційне оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку.
187. Порядок і строки касаційного оскарження.
188. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.
189. Строки перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
190. Види судових рішень за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.
191. Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень.
192. Порядок та строки звернення судового рішення до виконання.
193. Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві.
194. Обсяг та види міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.
195. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України.
196. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція).
197. Екстрадиційний арешт.
198. Види особливих проваджень у кримінальному процесі.
199. Кримінальне провадження на підставі угод.
200. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.
201. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб.
202. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх.

203. Особливості досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру.

204. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

205. Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю.

206. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України.

5.2. Перелік практичних завдань до комплексного екзамену

1. Слідчий І., розслідуючи кримінальне провадження № 19/02013 викликав повісткою гр. Р. як свідка. На виклик слідчого він з'явився не в зазначений в повістці час, а прибув через дві доби, пояснивши, що не зміг з'явитися на виклик, тому що у нього помер рідний брат. Слідчий не взяв це до уваги і наклав на нього грошове стягнення.

Чи правомірно вчинив слідчий? Обґрунтуйте відповідь.

2. Слідчий у ході підготовки до проведення обшуку в квартирі підозрюваного К., як одного з двох понятих запросив його сусіда С. К. заперечив проти участі С. в цій слідчій (розшуковій) дії, мотивуючи тим, що С. перебуває з ним у неприязних стосунках і може бути зацікавленим у фальсифікації результатів обшуку. Крім цього, він не хоче, щоб С. був обізнаний про його особисте сімейне життя.

Співак підтвердив наявність «натягнутих» відносин із сусідом К.

Як має вчинити слідчий у цій ситуації?

Чи підлягає відводу понятий? Якщо так, то якою є підстава його відводу?

Чи має право понятий заявити самовідвід?

Які процесуальні права і обов'язки має понятий?

Під час провадження яких слідчих (розшукових) дій участь понятих є обов'язковою?

3. Підозрюваний Ш. заявив слідчому клопотання про допит як свідка гр. К. – сліпого на обидва ока.

Слідчий відмовив в задоволенні клопотання, мотивуючи тим, що К. не може бути допитаний як свідок через свої фізичні вади.

Чи відповідає закону рішення слідчого?

4. Під час розслідування встановлено, що 9 жовтня о 10 годині П., зламавши вхідні двері, проник до квартири № 34 буд. 12 по вул. Гусенко в м. Дніпро, де проживає З., звідки таємно викрав її особисте майно загальною вартістю 11400 грн.

З. звернулась до слідчого із заявою, у якій виклала вимогу про відшкодування збитків, заподіяних злочинцем.

Яким учасником кримінального процесу слід визнати З.?

Які відмінності у процесуальних статусах потерпілого і цивільного позивача?

5. Дружина підозрюваного заявила під час допиту як свідка, що відмовляється відповідати на запитання слідчого у зв'язку з тим, що це може заподіяти шкоду її чоловікові.

Дайте оцінку ситуації з правової точки зору. Обґрунтуйте відповідь.

6. Під час досудового розслідування у кримінальному провадженні про квартирні крадіжки з'ясувалося, що для викриття осіб, які вчинили злочини, належить виконати великий обсяг негласних слідчих (розшукових) дій, частину з них слід провести одночасно.

Хто вправі проводити негласні слідчі (розшукові) дії? Як повинен діяти слідчий у цій ситуації?

7. Виїхавши для проведення слідчого експерименту шляхом відтворення обстановки і обставин події про злочин, передбачений ч. 2 ст. 185 КК, слідчий став очевидцем вчинення особливо злісного хуліганства. Слідчий фізично затримав злочинця, вніс відомості про хуліганство до ЄРДР і розпочав по цьому факту досудове розслідування.

Чи відповідають дії слідчого вимогам кримінального процесуального закону? Обґрунтуйте відповідь.

8. В лісопарковій зоні було згвалтовано Л. У вчиненні цього злочину обґрунтовано підозрюється неповнолітній З. Слідчий вирішив допитати його.

Який порядок виклику та допиту неповнолітнього? У якому статусі підлягає допиту З.?

9. Підозрюваний у вчиненні особливо злісного хуліганства Х. заявив, що у віці 15 років він упав з мотоцикла і отримав травму голови з втратою пам'яті. У зв'язку з цим він довгий час знаходився під наглядом лікаря-психіатра.

Які рішення необхідно прийняти в цій ситуації?

10. Семенов вчинив крадіжку речей з квартири О. Викрадені С. речі належать О. Олені та О. Василю, але слідчий у кримінальному провадженні визнав потерпілою лише О. Олену, посилаючись на те, що викрадене майно належить сім'ї.

О. Василь звернувся до прокурора із скаргою на рішення слідчого та просить визнати і його потерпілим.

Чи є підстави визнати О. Василя потерпілим?

Як повинен діяти прокурор?

5.3. Зміст комплексного екзамену

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, СУТЬ І ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Поняття і завдання кримінального процесу. Кримінальне процесуальне право і його місце в системі інших галузей права. Історичні форми кримінального процесу. Кримінальний процес як навчальна дисципліна, її роль у підготовці фахівців-правознавців. Зв'язок кримінального процесу з криміналістикою, кримінальним правом, оперативно-розшуковою діяльністю правоохоронних органів, іншими суміжними галузями права і спеціальних знань.

Поняття та система стадій кримінального процесу, їх загальна характеристика, завдання та особливості. Поняття, структура і особливості кримінальних процесуальних правовідносин. Кримінальна процесуальна форма. Особливості кримінальної процесуальної форми. Уніфікація і диференціація

процесуальної форми, сучасні проблеми удосконалення кримінальної процесуальної форми. Кримінальні процесуальні функції: поняття і різновиди. Кримінальне переслідування: сутність і суб'єкти. Захист: сутність і суб'єкти. Правосуддя: сутність і суб'єкти.

Гарантії в кримінальному судочинстві, їх характеристика. Кримінальні процесуальні акти, їх види і значення. Фіксування кримінального провадження.

Кримінальне процесуальне право – самостійна галузь права. Джерела кримінального процесуального права України. Поняття кримінального процесуального закону та його значення. Структура Кримінального процесуального кодексу України. Поняття, структура і види кримінальних процесуальних норм. Чинність кримінального процесуального закону у просторі, часі і щодо осіб. Значення рішень Конституційного Суду України, роз'яснень Пленуму Верховного Суду, відомчих нормативних актів МВС і Генеральної прокуратури України для кримінального судочинства. Умови застосування кримінального процесуального закону за аналогією.

ТЕМА 2. ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Поняття та значення засад кримінального провадження. Система та класифікація засад кримінального судочинства і правові гарантії їх реалізації. Суть та значення окремих засад кримінального процесу: верховенство права; законність; рівність перед законом і судом; повага до людської гідності; забезпечення права на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла чи іншого володіння особи; таємниця спілкування; невтручання у приватне життя; недоторканність права власності; презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини; свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї; заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення; забезпечення права на захист; доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень; змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості; безпосередність дослідження показань, речей і документів; забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності; публічність; диспозитивність; гласність і відкритість судового розгляду та його повне фіксування технічними засобами; розумність строків; мова, якою здійснюється кримінальне судочинство.

ТЕМА 3. УЧАСНИКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Поняття учасників кримінального процесу, їх місце і роль у кримінальному судочинстві. Сторони та інші учасники кримінального провадження. Класифікація учасників у теорії кримінального процесу. Суд, суддя в кримінальному процесі. Функції та повноваження суду (судді). Слідчий суддя в досудовому провадженні. Прокурор у кримінальному процесі та його процесуальне становище у різних стадіях кримінального процесу. Органи досудового розслідування та їх компетенція. Керівник органу досудового розслідування. Процесуальне становище слідчого органу досудового розслідування в кримінальному процесі. Процесуальна самостійність і незалежність слідчого. Підрозділи дізнання та їх компетенція.

Керівник органу дізнання, дізнавач та їх процесуальні повноваження. Підозрюваний і обвинувачений, їх права та обов'язки. Потерпілий як учасник кримінального процесу. Захисник і його процесуальне становище. Залучення захисника до кримінального провадження. Представники та законні представники потерпілого, їх права та обов'язки. Експерт і спеціаліст у кримінальному провадженні, відмінність в їхньому процесуальному становищі. Свідок, його права та обов'язки. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Процесуальне становище перекладача в кримінальному провадженні. Цивільний позивач та відповідач, їх представники. Секретар судового засідання та судовий розпорядник. Особа, відповідальна за перебування затриманих. Обставини, що виключають можливість участі в кримінальному провадженні. Відводи, самовідводи і порядок їх вирішення. Державний захист працівників суду і правоохоронних органів. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні.

ТЕМА 4. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Поняття, сутність і значення кримінального процесуального доказування. Доказове право. Елементи кримінального процесуального доказування. Предмет, межі і суб'єкти доказування в кримінальному провадженні. Обов'язок доказування в кримінальному процесі. Особливості доказування в окремих стадіях кримінального провадження. Поняття доказів та їх класифікація. Поняття джерел доказів та їх види. Засоби збирання доказів. Перевірка і оцінка доказів та їх джерел. Належність, достовірність і допустимість доказів. Умови визнання доказів недопустимими. Достатність доказів для прийняття рішення у кримінальному провадженні. Показання свідків, потерпілих підозрюваних, обвинувачених та експертів. Показання з чужих слів. Речові докази, строки і порядок їх зберігання. Документи як джерела доказів. Вирішення питання про речові докази і документи. Висновок експерта і його доказове значення. Процесуальні джерела доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки.

ТЕМА 5. ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття заходів забезпечення кримінального провадження та їх види. Правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід. Порядок здійснення виклику. Повістка про виклик. Привід та порядок його виконання. Накладення грошового стягнення. Порядок вирішення питання про накладення грошового стягнення. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Порядок та строки тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом. Відсторонення від посади: порядок застосування та строки. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя. Тимчасовий доступ до речей і документів. Речі і документи, до яких заборонено доступ. Виконання ухвали суду про тимчасовий доступ до речей і документів. Тимчасове вилучення майна: підстави та процесуальний порядок проведення. Арешт майна. Підстави для арешту майна. Клопотання про арешт майна та його розгляд. Поняття, підстави та мета застосування запобіжних заходів. Місце запобіжних заходів серед інших заходів

процесуального примусу. Види запобіжних заходів. Види запобіжних заходів щодо осіб, які вчинили кримінальний проступок. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу. Клопотання про застосування запобіжного заходу. Особисте зобов'язання. Особиста порука. Домашній арешт. Застава, визначення її розміру та порядок внесення. Підстави і процедура звернення застави у доход держави. Застосування електронних засобів контролю. Тримання під вартою як запобіжний захід. Підстави та процесуальний порядок тримання особи під вартою. Строки тримання під вартою і порядок їх продовження. Затримання з метою приводу. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Строки затримання. Затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинили кримінальний проступок. Застосування запобіжних заходів щодо неповнолітніх. Підстави і процесуальний порядок скасування чи зміни запобіжного заходу.

ТЕМА 6. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування. Етапи досудового розслідування. Дізнання і досудове слідство як форми досудового розслідування. Єдиний реєстр досудових розслідувань. Особливості розслідування кримінальних проступків. Поняття і значення загальних положень досудового розслідування. Підслідність та її види. Початок і місце провадження досудового слідства та дізнання. Строки дізнання і досудового слідства, порядок їх продовження. Розгляд клопотань про продовження строків досудового розслідування. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Взаємодія слідчого і оперативних підрозділів. Доручення слідчого. Використання науково-технічних засобів при проведенні досудового розслідування. Розслідування кримінальних правопорушень слідчою групою. Складання кримінальних процесуальних документів під час досудового розслідування. Здійснення прокурорського нагляду, відомчого і судового контролю за законністю в діяльності органів розслідування.

Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Загальні положення спеціального досудового розслідування. Клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування. Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування. Вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування. Порядок вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування.

Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного стану.

ТЕМА 7. ПРОВАДЖЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій. Допит, його види та процесуальне оформлення. Допит свідка чи потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Особливості виклику і допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Пред'явлення для впізнання та його види. Процесуальний порядок пред'явлення для впізнання. Особливості впізнання особи при забезпеченні безпеки учасників кримінального судочинства. Проведення допиту та пред'явлення для впізнання в режимі відеоконференції. Обшук та його види. Підстави і процесуальний порядок проведення обшуку. Особливості проведення окремих видів обшуку. Процесуальний порядок оформлення результатів обшуку. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду. Особливості проведення огляду трупа. Ексгумація трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення. Слідчий експеримент. Освідування і його види. Порядок проведення і оформлення окремих видів освідування. Експертиза та підстави її проведення. Отримання зразків для проведення експертизи. Зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису.

Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях. Загальні положення про втручання у приватне спілкування.

Слідчі (розшукові) дії, негласні слідчі (розшукові) дії та інші дії під час досудового розслідування кримінальних проступків.

ТЕМА 8. ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ

Поняття, підстави та значення повідомлення про підозру. Випадки повідомлення про підозру. Етапи повідомлення про підозру. Складання повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Порядок повідомлення про підозру. Права підозрюваного та їх роз'яснення. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб. Особливості повідомлення про підозру у вчиненні кримінального проступку.

ТЕМА 9. ЗУПИНЕННЯ І ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Поняття, підстави, умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування. Розшук підозрюваного. Підстави і процесуальний порядок відновлення досудового розслідування. Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Обвинувальний акт та його значення. Структура та зміст обвинувального акту. Додатки до обвинувального акту. Клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного

характеру та його зміст. Вручення копій обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування. Систематизація і технічне оформлення матеріалів кримінального провадження. Особливості закінчення дізнання.

ТЕМА 10. ПІДСУДНІСТЬ ТА ПІДГОТОВЧЕ СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ

Поняття і значення підсудності у кримінальному процесі. Види підсудності. Підстави та порядок передачі справ з одного суду до іншого. Поняття, сутність і завдання підготовчого судового провадження. Порядок і строки підготовчого судового провадження. Питання, які з'ясовуються суддею при підготовчому судовому провадженні. Рішення, які приймаються за результатами підготовчого судового провадження. Закриття кримінального провадження. Підстави і процесуальний порядок повернення обвинувального акта, клопотань про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру прокурору або за підсудністю. Призначення судового розгляду. Дії судді, пов'язані з підготовкою до судового розгляду. Закінчення підготовчого судового провадження. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

Особливий режим судового розгляду в умовах воєнного стану.

ТЕМА 11. СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

Поняття, суть і значення стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду в кримінальному провадженні. Межі судового розгляду. Процедура судового розгляду. Суть, структура і завдання підготовчої частини судового розгляду. Поняття і завдання судового слідства. Порядок дослідження доказів у судовому засіданні. Спрощений порядок судового слідства. Порядок судових дебатів. Промови і репліки сторін. Останнє слово обвинуваченого. Процесуальний порядок постановлення судового рішення. Види судових рішень. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення. Поняття і значення вироку. Види вироків та їх зміст. Питання, що вирішуються судом при постановленні вироку. Порядок винесення ухвал у судовому засіданні. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді. Проголошення судового рішення. Роз'яснення судового рішення. Вручення копії судового рішення. Журнал судового засідання. Технічна фіксація перебігу судового засідання. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції. Судове провадження щодо кримінальних проступків. Провадження в суді присяжних.

ТЕМА 12. ПРОВАДЖЕННЯ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Види перегляду судових рішень у кримінальному процесі. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Суди, які розглядають справи в апеляційному порядку, їх повноваження. Порядок і строки апеляційного оскарження. Апеляція, її форма та зміст. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження.

Підготовка до апеляційного розгляду. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Процесуальний порядок апеляційного провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення. Рішення суду апеляційної інстанції. Вирок (ухвала) про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру) суду апеляційної інстанції.

Суть і завдання касаційного провадження. Право на касаційне оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Порядок і строки касаційного оскарження. Касаційна скарга та її зміст. Відкриття касаційного провадження. Підготовка касаційного розгляду. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Процесуальний порядок касаційного розгляду. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Судові рішення суду касаційної інстанції.

Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Характеристика нововиявлених і виключних обставин. Особи, які мають право порушити питання про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Органи перегляду судових рішень, що набрали законної сили, та межі їх повноважень. Строки перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Види судових рішень за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

ТЕМА 13. ОСОБЛИВІ ПОРЯДКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Види особливих проваджень у кримінальному процесі. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, їх затримання і обрання запобіжного заходу. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Особливості проведення процесуальних дій та застосування заходів примусу щодо неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Особливості досудового

розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості досудового розслідування і судового розгляду кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб. Проведення психіатричної експертизи. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України.

Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження в умовах воєнного стану.

ТЕМА 14. ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Обов'язковість рішень суду. Порядок та строки звернення судового рішення до виконання. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Органи і служби, які виконують вирок і забезпечують виконання кримінальних покарань. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків.

Процесуальний порядок розгляду та вирішення питань, які виникають під час виконання вироку. Підстави для звільнення від відбування кримінального покарання. Умовно-дострокове звільнення від покарання і заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Застосування до засуджених примусового лікування та його припинення. Тимчасове залишення засудженого у слідчому ізоляторі. Умови утримання осіб, засуджених до позбавлення волі. Розгляд судом клопотання про зняття судимості. Нагляд за дотриманням законів під час виконання судових рішень.

ТЕМА 15. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Загальні засади міжнародного співробітництва в кримінальному судочинстві. Законодавство, що регулює міжнародне співробітництво під час кримінального провадження. Обсяг та види міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Центральні органи України, що забезпечують міжнародне

співробітництво в кримінальному провадженні. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу. Виконання запиту в іноземній державі. Розгляд запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Виклик особи, яка перебуває за межами України. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції. Розшук, арешт і конфіскація майна. Створення і діяльність спільних слідчих груп. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Порядок підготовки документів та направлення запитів про видачу особи (екстрадицію). Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Центральні органи України щодо видачі особи (екстрадиції). Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Екстрадиційний арешт. Проведення екстрадиційної перевірки. Відмова у видачі особи (екстрадиції). Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію) та їх оскарження. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав. Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Наслідки передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб. Підстави і порядок виконання вироків судів іноземних держав. Виконання вироку суду іноземної держави. Розгляд судом питання про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Визнання та виконання вироків міжнародних судових установ.

Особливості співробітництва з Міжнародним кримінальним судом.

5.4. Рекомендовані джерела інформації **Основні нормативні акти:**

- акти міжнародного права:

1. Загальна декларація прав людини : прийнята та проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 груд. 1948 р. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Ст. 3103;

2. Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 р. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. Ст. 270;

3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права людини: прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р. URL: <http://rada.gov.ua/>

- закони:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 1414;

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>;
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 27. Ст. 282;
4. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2 червня 2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст. 577;
5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 3 лютого 2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260;
6. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>;
7. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55082;
8. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>;
9. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12 листопада 2015 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>;
10. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>;
11. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>;
12. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>;
13. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

- підзаконні акти:

1. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення : Наказ Генерального прокуратури від 30.06.2020 № 298;
2. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 08.02.2019 № 100;
3. Положення про Порядок застосування електронних засобів контролю : Наказ МВС України від 08 червня 2017 року № 480;
4. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : Наказ МВС України від 07 липня 2017 року №575;
5. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України: Наказ МВС України від 07 06.07.2017 № 570;
6. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 16 лютого 2018 року № 111;
7. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових

експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 року № 53/5;

8. Про затвердження Інструкції з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України : Наказ МВС України від 17.07.2017 року № 591.

9. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України : Наказ МВС України від 20.05.2020 року № 405.

Підручники:

1. Кримінальний процес: підручник Р.І. Благута, Ю.В. Гуцуляк, О.М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А.Я. Хитри, Р.М. Шехавцова, В.В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 1. 532 с.;

2. Кримінальний процес: підручник Р.І. Благута, Ю.В. Гуцуляк, О.М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А.Я. Хитри, Р.М. Шехавцова, В.В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 2. 616 с.;

3. Кримінальний процес : підручник І. В. Басиста, Р. І. Благута, І. В. Гловюк та ін. ; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. Ч. 1. 492 с.

4. Кримінальний процес: підручник кол. авт.; кер. авт. кол. В.М. Федченко. 3-є вид., доп. і перероб. У 2-х ч. Ч. 1. Досудове провадження. Дніпро : ДДУВС, 2022. 544 с.

5. Кримінальний процес України : підручник. У 2-х ч. Ч. 2. Судове провадження / кол. авт. ; кер. авт. кол. В. М. Федченко. 3-є вид., доп. і перероб. Дніпро : ДДУВС, 2023. 292 с.

6. Кримінальний процес: підручник / [Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д. П. Письменний та ін.]; за заг. ред. Д. П. Письменного, Л. Д. Удалової, М. А. Погорецького, С. С. Чернявського. Київ:, «Центр учбової літератури», 2022. 780 с.

7. Тертишник В.М. Кримінально-процесуальне право України: Підручник. 10-те вид., доповн. і перероб. Київ, Алерта. 2023. 698 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Взаємодія слідчого з іншими підрозділами під час досудового розслідування: навч. посібник Р.І. Благута, А.І. Кунтій, А.Я. Хитра. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 204 с.;

2. Дізнання в Національній поліції : навч. посіб. кол. авт.; ред. М.С. Цуцкірідзе. Дніпро : ДДУВС; Київ: Голов. слідче упр. Нац. поліції України; ТОВ «7БЦ». 2022. 316 с. Докази та доказування у кримінальному провадженні: навч. Посібник. Р.І. Благута, Ю.В. Гуцуляк, О.М. Дуфенюк та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 272 с.;

3. Кримінальний процес України: навч. посіб. О.П. Кучинська, Ю.В. Циганюк. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 448 с.;

4. Навчальний посібник для підготовки до державного екзамену з дисциплін «Кримінальний процес», «Криміналістика» / В. В. Шаблистий, А. Ф. Волобуєв, Г. Л. Д'яковський та ін. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 332 с.

5. Основи кримінального процесу : навч. посіб. [О. В. Пчеліна, Т. Г. Фоміна, В. В. Романюк, Г. І. Глобенко], за заг. ред. Т. Г. Фоміної; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 132 с. Процесуальні документи досудового розслідування (слідчого, прокурора, адвоката та слідчого судді). Практичний посібник. Гринюк В. О., Крукевич О.М., Погорецький М.А. Харків: Право, 2018. 274 с.;

Монографії та інші наукові видання:

1. Бабаєва О.В. Підготовче провадження у системі стадій кримінального процесу України: монографія О.В. Бабаєва; [наук. ред. О.Г. Шило]. Харків: Право, 2020. 272 с.;

2. Благута Р. І., Мовчан А. В. Новітні технології у розслідуванні злочинів: сучасний стан і проблеми використання: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 256 с.;

3. Єрохін В.В. Захисник як учасник кримінального провадження: моногр. В.В. Єрохін, О.О. Юхно; за заг. ред. О.О. Юхна; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Панов, 2018. 240 с.

5. Тертишник В.М. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. 21-ше видання. Алерта, 2024. 1060 с.

6. Юрченко А.М. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами під час кримінального провадження: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення: монографія. А.М. Юрченко, Л.А. Гарбовський, І.І. Башта. Видавництво, 2018. 204 с.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: www.zakon.rada.gov.ua;
2. Сайт нормативно-правових документів Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua;
3. Офіційний сайт Верховного Суду: www.scourt.gov.ua;
4. Офіційний сайт Міністерства юстиції України: www.gdo.kiev.ua;
5. Газета «Урядовий кур'єр»: www.ukcc.com.ua;
6. Газета «Юридична практика»: www.practix.com;
7. Академія правових наук України: www.apnu.kharkiv.org;
8. Юридичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка: www.lawschool.lviv.ua;
9. Юридичний факультет Київського національного економічного університету: www.uf-kneu.kiev.ua;
10. Юридичний факультет Запорізького державного університету: www.lib.profi.net.ua;
11. Обговорення правових питань «LIGA ONLINE»: www.liga.kiev.ua
12. Юридичний сайт «ЮРИСТ»: www.urist.com.ua;
13. Бібліотека Верховної Ради України: www.rada.kiev.ua/library;

6. Навчальна дисципліна «Криміналістика»

6.1. Перелік теоретичних питань до комплексного екзамену

Історія криміналістики.

2. Закономірності механізму вчинення кримінальних правопорушень, як предмет криміналістики.
3. Закономірності розслідування, як предмет криміналістики.
4. Структурні елементи системи науки криміналістики (загальна характеристика).
5. Завдання науки криміналістики.
6. Місце криміналістики в системі юридичних наук.
7. Зв'язок криміналістики і кримінального права.
8. Зв'язок криміналістики і кримінального процесу.
9. Зв'язок криміналістики і кримінології.
10. Поняття криміналістичної техніки та її використання у кримінальному провадженні.
11. Види інструментарію, що міститься в комплектах техніко-криміналістичних засобів.
12. Види і способи криміналістичної фотографії, процесуальне оформлення.
13. Використання аудіо- та відеозапису у кримінальному провадженні.
14. Поняття матеріальних слідів кримінального правопорушення, їх значення і види.
15. Поняття діагностики об'єкта у кримінальному провадженні.
16. Поняття ідентифікації у кримінальному провадженні.
17. Поняття встановлення групової належності об'єкта у кримінальному провадженні.
18. Трасологічні сліди та їх значення у кримінальному провадженні.
19. Сліди рук і ніг людини, їх види та особливості.
20. Сліди інструментів, їх види та особливості.
21. Сліди транспортних засобів їх види та особливості.
22. Поняття ідеальних слідів кримінального правопорушення, їх види і значення.
23. Ознаки зовнішності особи, їх класифікація.
24. Словесний портрет та його використання у кримінальному провадженні.
25. Суб'єктивні композиційний і мальований портрети, їх виготовлення і використання.
26. Поняття документів, як носіїв інформації, та їх види.
27. Способи та ознаки підробки документів.
28. Прийоми виявлення ознак підроблення документу.
29. Технічна експертиза документів та її завдання.
30. Поняття зброї, її види і значення у кримінальному провадженні.
31. Види вогнестрільної зброї і слідів її використання при вчиненні кримінального правопорушення.
32. Визначення напрямку і дистанції пострілу на місці події.
33. Види холодної зброї.
34. Визначення ознак холодної зброї.
35. Об'єкти балістичної експертиза.
36. Об'єкти вибухо-технічної експертизи.

37. Поняття тактики в кримінальному провадженні.
38. Види тактичних завдань та засоби їх вирішення.
39. Поняття тактичного прийому.
40. Принципи (вимоги) застосування тактичних прийомів у кримінальному провадженні.
41. Криміналістична тактика: поняття, система та завдання.
42. Принципи криміналістичної тактики.
43. Засоби криміналістичної тактики та критерії їх допустимості.
44. Слідчі (розшукові) дії: поняття, структура та класифікація.
45. Поняття обшуку та його значення в досудовому розслідуванні.
46. Види обшуку.
47. Особливості проведення обшуку у приміщенні.
48. Особливості проведення обшуку ділянки місцевості.
49. Проведення особистого обшуку у кримінальному провадженні.
50. Підготовка до обшуку.
51. Порядок проведення обшуку у приміщенні.
52. Тактичні прийоми проведення обшуку.
53. Фіксація ходу і результатів обшуку.
54. Поняття допиту та його значення в досудовому розслідуванні.
55. Види допиту.
56. Підготовка до допиту.
57. Порядок проведення допиту.
58. Тактичні прийоми допиту.
59. Фіксація результатів допиту.
60. Поняття пред'явлення для впізнання та його значення в досудовому розслідуванні.
61. Види пред'явлення для впізнання.
62. Підготовка до пред'явлення для впізнання.
63. Порядок проведення.
64. Тактичні правила пред'явлення для впізнання.
65. Фіксація результатів пред'явлення для впізнання.
66. Поняття слідчого експерименту та його значення в досудовому розслідуванні.
67. Види слідчого експерименту.
68. Підготовка до слідчого експерименту.
69. Порядок проведення і тактичні правила слідчого експерименту.
70. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту.
71. Поняття судової експертизи та її значення у кримінальному провадженні.
72. Система державних експертних установ в Україні.
73. Класифікація судових експертиз.
74. Заходи щодо підготовки проведення експертизи.
75. Оцінка висновку експерта.
76. Поняття криміналістичної методики та її завдання.
77. Поняття версій та їх роль в кримінальному провадженні.

78. Поняття планування розслідування та його елементи (структура письмового плану).
79. Поняття організації розслідування та його елементи.
80. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів у кримінальному провадженні.
81. Процесуальні підстави та організаційні форми взаємодії слідчих та оперативних підрозділів у кримінальному провадженні.
82. Криміналістична класифікація вбивств.
83. Криміналістична характеристика вбивств, вчинених в умовах очевидності.
84. Криміналістична характеристика вбивств, вчинених в умовах неочевидності.
85. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування вбивств та алгоритми дій слідчого.
86. Особливості розслідування вбивств при виявленні розчленованого трупа.
87. Особливості розслідування вбивств при зникненні людини при певних обставинах.
88. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні вбивств.
89. Криміналістична класифікація і характеристика зґвалтувань.
90. Особливості відкриття кримінального провадження і початкового етапу розслідування зґвалтувань.
91. Особливості розслідування зґвалтувань, вчинених знайомими потерпілій особами.
92. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні зґвалтувань.
93. Криміналістична класифікація і характеристика крадіжок.
94. Типові слідчі ситуації та алгоритми дій слідчого при розслідуванні крадіжок.
95. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні крадіжок.
96. Криміналістична класифікація і характеристика заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем.
97. Особливості відкриття кримінального провадження і початкового етапу розслідування заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем.
98. Особливості розслідування заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем при здійсненні державних закупівель.
99. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем.

6.2. Перелік практичних завдань до комплексного екзамену

1. В ранці 15 листопада 2024 р. гр. С. одержала лист з погрозами на 13 свою адресу і на адресу її дітей. Записка була здійснена на чистому аркуші білого непролінієного паперу, вкладена в чистий конверт і поміщена в поштову скриньку

гр. С. Рукописні записи були вивчені слідчим І. і для вирішення питання про порушення кримінального провадження направлені на дослідження в експертну установу.

Завдання: 1. Які дослідження необхідно провести в даному випадку? 2. Які питання вирішуються при проведенні цього дослідження?

2. 12 листопада 2023 р.з оперативних джерел стало відомо, що головний бухгалтер річкового вокзалу «Південний» гр. О. систематично приписувала грошові суми у відомості видачі зарплат і премій співробітникам Південного пароплавства. Приписки здійснювалися шляхом дописування певних цифр в графі видачі зарплати і премій. Офіційної заяви про приписки у слідчого міського відділу поліції С. не було.

Завдання: 1. Яке дії необхідно провести в даному випадку? 2. Які питання необхідно поставити перед експертом?

3. При розслідуванні розкрадання грошових коштів виникла необхідність провести почеркознавчу експертизу з метою встановлення виконавця підписів в документах, вилучених в бухгалтерії ТОВ «Рубін-2002». У зв'язку з цим 12 листопада 2023 р. слідчий І. виніс постанову про отримання експериментальних зразків підпису обнуваченого гр. В., відносно якого обрано запобіжний захід взяття під варту. У кабінеті слідчого обвинуваченому оголосили постанову про отримання зразків підпису і роз'яснили, що він повинен десять разів розписатися на різних листах паперу. Ознайомившись з постановою, гр. В. заявив, що він відмовляється брати участь в слідчій дії. У цій ситуації слідчий І. прийняв рішення використати для експертизи підписи гр. В., які знаходились на декількох процесуальних документах у кримінальному провадженні. У фотолабораторії міського відділу поліції слідчий І. виготовив фотографії цих підписів і направив їх разом з постановою про призначення експертизи досліджуваних документів експертові П. *Завдання:* 1. Чи можна отримати в примусовому порядку зразки підписів гр. В.? 2. Чи можна підписи гр. В. на процесуальних документах розглядати як вільні зразки, придатні для експертизи? 3. Чи міг слідчий І. самостійно виготовити фотографії підписів гр. В. або він повинен був залучити для цієї роботи спеціаліста?

4. 15 квітня 2023 р. під час патрулювання на станції «Дніпро-пасажирський» співробітниками поліції був затриманий К., у валізі котрого було виявлено 10 кг. подрібненої сировини рослинного походження і 5 патронів калібром 9 мм для пістолета. Зазначені предмети у К. вилучили. Попереднім дослідженням рослинної сировини визначено, що вона є маковою соломкою. Її, як розповів К., він придбав в м. Одесі для особистого споживання, наявність же патронів пояснити не зміг. За даним фактом, внесено відомості до ЄРДР, а К. затримано на підставі ст. 208 КПК України. Розслідуванням встановлено, що К. працює інженером житлово-експлуатаційного управління, розташованого на 1-му поверсі будинку 20 по пр. Поля у м. Дніпрі, займає службовий кабінет № 3. Слідчий отримав ухвалу слідчого судді на проведення обшуку у кабінеті К.

Скласти план-схему до протоколу огляду місця події у приміщенні за фабулою.

5. 15 квітня 2024, о 08 год. 40 хв. до Соборного ВП Дніпровського РВП ГУНП в Дніпропетровській області по телефону надійшло повідомлення від

директора ПП «Акція» С. про те, що в залі для нарад в офісі зазначеного підприємства виявлено труп охоронця П., який перед цим заступив на нічну варту. Як повідомив С., труп виявила прибиральниця В., що приходить на роботу о 08.00 год.

Скласти план-схему до протоколу обшуку за фабулою.

6. ЗВО за наведеною нижче фабулою необхідно скласти протокол допиту потерпілої С. із заявою про те, що кілька хвилин тому у м. Дніпро на неї напав якийсь чоловік, побив її та, коли вона була в непритомному стані, викрав гаманець з грошима і зник у невідомому напрямку. Згідно до пояснень С., вона приблизно о 18.30 год. поверталася додому від подруги, в якій гостювала. На вулиці м. Дніпро її наздогнав чоловік і раптово вдарив чимось по голові. Після чого, долаючи опір, він звалив її на землю, здавив їй шию шматком кабелю й вона втратила свідомість. Коли вона прийшла до тями, нападник вже зник.

На обличчі та шиї потерпілої малися садни. Під час огляду місця події був знайдений шматок телевізійного кабелю з заводським маркуванням «КСМ - 1970» та об'ємні сліди ніг, які нагадували спортивне взуття.

Враховуючи достатність даних, що вказують на наявність ознак кримінального правопорушення, слідчий Шевченківського ВП Дніпровського РВП ГУНП в Дніпропетровській області вніс відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

7. Відповідно до наведеної фабули, необхідно визначити яку експертизу треба призначити; сформулюють питання для розв'язання в ході експертизи; визначити об'єкти, які направляються на експертне дослідження. «Під час досудового розслідування за фактом незаконного отримання шляхом шахрайства кредиту на велику суму був затриманий гр. К. в якого вилучено паспорт з зображенням особи, схожої на нього. За ствердженням К. цей паспорт належить йому, але фотографія у паспорті зроблена 12 років тому. Перевіркою заяв та повідомлень громадян про втрачені паспорти, був виявлений гр. Л., який при пред'явленні йому паспорта на ім'я К. стверджував, що фотографія в паспорті його».

8. 18 березня 2022 року Л. разом із Т. та М., зорганізувавшись в організовану злочинну групу, о 3 годині ночі таємно проникли до приватного будинку, де мешкав гр. Г., звідки викрали телевізор та гроші у сумі 44 тис. 900 грн., чим спричинили потерпілому значної матеріальної шкоди. Після учинення крадіжки члени організованої групи з місця злочину зникли. Під час огляду місця події слідчо-оперативною групою ніяких слідів злочинної діяльності групи виявлено не було. Встановлення свідків злочинної події б також виявилось безрезультатним. Протягом 3-х діб, вжитими оперативно розшуковими заходами, місце перебування викрадачів було встановлене та проведене їх затримання. Під час допиту у якості підозрюваних Т. та М. свою провину не заперечували, пояснивши, що зорганізував злочин і втягнув їх у злочинну діяльність Л. Незважаючи на це, Л. свою провину категорично заперечував, пояснивши, що ніяку злочинну групу він не зорганізував і участі у вчиненні будь-яких злочинів не приймав.

***Завдання:** Яку слідчу дію на даному етапі розслідування повинен провести слідчий? Висвітлити організаційно-підготовчі заходи, порядок і тактичні*

прийоми проведення цієї слідчої дії.

9. Слідчо-оперативна група міського відділу поліції проводила огляд за заявою про виявлення трупа невідомого чоловіка, виявленого в лісовому заповідному масиві «Лосиний острів». На голові трупа і його обличчі були виявлені плями темно-бурого кольору, схожі на кров, а також поранення з правого боку, біля очного яблука. При огляді одягу трупа жодних документів виявлено не було. У лівій кишені піджака був знайдений гаманець з дрібними грошима. Заява в чергову частину по виявленню трупа невідомого чоловіка поступила від гр. С. о 20 год. 10 хв. 19 жовтня 2024 р. спеціалістом була проведена пізнавальна фотозйомка, також був сфотографований і вилучений виявлений шкіряний гаманець. Через два дні після огляду у міський відділ поліції поступила усна заява 15 від гр. Ю. про зникнення її чоловіка в період з 12 по 19 жовтня 2024 р. Точну дату зникнення чоловіка гр. Ю. назвати не змогла, оскільки в цей період знаходилася в гостях у своїх батьків в с. Березне Чернігівської області. Проведена раніше перевірка відбитків пальців рук трупа невідомого чоловіка по дактилоскопічним облікам дала негативний результат. При пред'явленні для впізнання трупа чоловіка Ю. впізнання також дало негативний результат. Після проведених слідчих дій слідчий Г. прийняв рішення про проведення у кримінальному провадженні портретної експертизи.

Завдання: 1. Які об'єкти необхідно представити для проведення портретної експертизи про виявлення трупа невідомого чоловіка в лісовому масиві «Лосиний острів»? 2. Який порівняльний матеріал необхідний для проведення експертизи? 3. Які питання повинна вирішити дана портретна експертиза?

10. 12 листопада 2024 р. при перевірці паспортного режиму співробітниками поліції був затриманий громадянин, в якого вилучений паспорт на ім'я гр. К., 1987 року народження, уродженця м. Липки, що має ймовірно ознаки часткової підробки (переклеювання фотографії). При зовнішньому огляді документа виявлено невідповідність частини відтиску круглої печатки на фотознімку і бланку паспорта. Гр. К. був доставлений до міського відділу поліції з метою встановлення особи. Для отримання якісних фотознімків затриманого гр. К. черговий міського відділу поліції запросив спеціаліста.

Завдання: 1. Які фотознімки і в якій кількості необхідно зробити для подальшого проведення портретної експертизи? 2. Які питання слід поставити перед експертом при винесенні постанови про проведення портретної експертизи? 3. Які криміналістичні обліки можуть використовуватися для встановлення особи затриманого?

6.3. Зміст комплексного екзамену

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, СИСТЕМА, ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛІСТИКИ

Історія криміналістики. Вклад в розвиток криміналістики вчених різних країн (Г. Гросс, А. Бертильон, У. Хершель, Ф. Гальтон, А. Вейнгарт, А. Рейс, Є.Ф. Буринський, С.М. Потапов, С.М. Трегубов). Механізм кримінального

правопорушення та його закономірності, як предмет криміналістики. Розслідування кримінального правопорушення та його закономірності, як предмет криміналістики. Використання криміналістичних знань сторонами обвинувачення і захисту у кримінальному провадженні. Структурні елементи системи науки криміналістики та їх загальна характеристика. Зв'язок криміналістики з іншими юридичними науками кримінально-правового блоку (кримінальне право, кримінальний процес, кримінологія). Роль криміналістики у професійній підготовці фахівців для правоохоронних органів України.

ТЕМА 2. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТЕХНІКА. ФОТОГРАФІЯ, АУДІО- ТА ВІДЕОЗАПИС

Поняття криміналістичної техніки. Завдання, що вирішуються за допомогою криміналістичної техніки у кримінальному провадженні. Сучасні комплекти техніко-криміналістичних засобів.

Види і способи криміналістичної фотографії. Процесуальне оформлення результатів застосування фотографії при проведенні огляду місця події та інших слідчих (розшукових) дій.

Використання аудіозапису при проведенні допиту (мета застосування і доцільність). Використання відеозапису при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій.

ТЕМА 3. КРИМІНАЛІСТИЧНА ТРАСОЛОГІЯ

Поняття матеріальних слідів кримінального правопорушення, їх види і значення. Трасологічні сліди, їх види та механізм утворення (людини, інструментів, транспортних засобів) та їх значення у кримінальному провадженні. Класифікація слідів-відбитків. Поняття діагностики слідів кримінального правопорушення. Ідентифікація об'єкта за слідами-відбитками. Встановлення групової належності об'єкта.

ТЕМА 4. КРИМІНАЛІСТИЧНА ГАБІТОЛОГІЯ

Поняття ідеальних слідів кримінального правопорушення, їх види і значення. Ознаки зовнішності особи, їх класифікація. Анатомічні ознаки зовнішності особи. Функціональні ознаки зовнішності особи. Супутні ознаки зовнішності особи. Значущість видів ознак зовнішності особи у кримінальному провадженні.

Словесний портрет і правила його складання та використання у кримінальному провадженні. Суб'єктивний композиційний портрет особи і правила його складання і використання. Суб'єктивний мальований портрет особи, правила його складання і використання.

ТЕМА 5. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТІВ

Поняття документів, як носіїв інформації, та їх види. Документи-речові докази та інші документи у кримінальному провадженні. Способи підробки

документів. Повне виготовлення підроблюваного документа та його ознаки, прийоми їх виявлення під час огляду. Внесення змін в дійсний документ та їх ознаки, прийоми виявлення. Технічна експертиза документів та її завдання.

ТЕМА 6. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗБРОЇ ТА СЛІДІВ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ

Поняття зброї, її види і значення у кримінальному провадженні. Види вогнестрільної зброї. Класифікація слідів застосування вогнестрільної зброї. Правила фіксації окремих слідів застосування вогнестрільної зброї. Ознаки застосування вогнестрільної зброї з близької відстані до об'єкта ураження. Прийоми визначення напрямку і дистанції пострілу під час огляду місця події. Балістична експертиза у кримінальному провадженні.

Види холодної зброї і правила її фіксації. Значення холодної зброї для кримінально-правової кваліфікації правопорушення. Експертиза холодної зброї.

Вибухова зброя та її класифікація. Типові сліди застосування вибухової зброї. Вибухово-технічна експертизи у кримінальному провадженні.

ТЕМА 7. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТАКТИКИ

Поняття тактики в кримінальному провадженні. Види тактичних завдань та засоби їх вирішення. Поняття тактичного прийому. Принципи (вимоги) застосування тактичних прийомів у кримінальному провадженні. Використання в криміналістичній тактиці знань логіки, психології, соціології.

ТЕМА 8. ТАКТИКА ОГЛЯДУ ТА ОСВІДУВАННЯ

Поняття огляду та його види на стадії досудового розслідування. Огляд на стадії судового розгляду. Методи, що використовуються під час проведення огляду. Доказове значення результатів огляду.

Особливості огляду місцевості і приміщень. Стадії огляду місця події. Тактичні завдання, що вирішуються під час огляду місця події. Фіксація результатів огляду місця події. Тактика огляду речей і документів. Особливості огляду комп'ютерних даних. Особливості огляду трупа. Особливості огляду трупа, пов'язаного з ексгумацією. Тактика огляду тіла живої людини (освідування). Тактичні завдання освідування.

ТЕМА 9. ТАКТИКА ОБШУКУ

Поняття обшуку та його значення в досудовому розслідуванні. Види обшуку у кримінальному провадженні. Фактичні і процесуальні підстави проведення обшуку. Проведення обшуку у невідкладних випадках.

Підготовчі заходи до обшуку приміщення, ділянки місцевості. Порядок та особливості проведення обшуку у приміщенні. Порядок та особливості проведення обшуку ділянки місцевості. Тактичні прийоми проведення обшуку. Розмежування обшуку ділянки місцевості та огляду місця події. Проведення особистого обшуку у кримінальному провадженні. Фіксація ходу і результатів обшуку.

ТЕМА 10. ТАКТИКА ДОПИТУ

Поняття допиту та його значення в кримінальному провадженні. Види допиту в залежності від процесуального статусу особи. Психологічні основи допиту. Підготовчі заходи до проведення допиту. Загальний порядок (структура) проведення допиту. Поняття тактичних прийомів допиту.

Особливості допиту потерпілої особи. Особливості допиту свідка. Особливості допиту підозрюваного. Особливості одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб для з'ясування причин розбіжностей у їхніх показаннях. Особливості допиту під час досудового розслідування в судовому засіданні. Особливості допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Особливості проведення допиту у режимі відеоконференції під час досудового розслідування. Фіксація результатів допиту.

ТЕМА 11. ТАКТИКА ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ

Поняття пред'явлення для впізнання та його значення в досудовому розслідуванні. Види пред'явлення для впізнання. Підготовчі заходи до пред'явлення для впізнання. Загальний порядок проведення і тактичні правила пред'явлення для впізнання.

Особливості пред'явлення для впізнання особи за анатомічними та функціональними ознаками (голосом або ходом). Особливості пред'явлення для впізнання особи, яка не бачить і не чує особи, яка впізнає (поза її візуальним та аудіо спостереженням). Особливості пред'явлення для впізнання особи за фотознімком та відеозаписом. Особливості пред'явлення для впізнання речей. Особливості пред'явлення для впізнання трупа. Особливості проведення впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування. Фіксація ходу і результатів пред'явлення для впізнання.

ТЕМА 12. ТАКТИКА СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Поняття слідчого експерименту та його значення в кримінальному провадженні. Види слідчого експерименту.

Тактичні завдання, що вирішуються проведенням відтворення показань на місці події, підготовчі заходи, порядок проведення і тактичні правила.

Тактичні завдання, що вирішуються проведенням дослідів або випробувань, підготовчі заходи, порядок проведення і тактичні правила.

Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту, оцінка результатів.

ТЕМА 13. ТАКТИКА ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ

Поняття судової експертизи та її значення у кримінальному провадженні. Система державних експертних установ в Україні. Класифікація судових експертиз. Суб'єкти-ініціатори судової експертизи. Заходи щодо підготовки проведення експертизи на стадії досудового розслідування. Права і компетенція експерта.

Оцінка і перевірка висновку експерта. Допит експерта у суді. Проведення експертизи під час судового розгляду.

ТЕМА 14. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ.

Поняття криміналістичної методики та її завдання. Структура кожної окремої методики розслідування кримінальних правопорушень певного виду.

Поняття версій та їх роль в кримінальному провадженні. Планування розслідування та його елементи (структура письмового плану). Поняття організації розслідування та його елементи.

ТЕМА 15. МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ.

Криміналістична класифікація вбивств. Типові способи вбивств та їх ознаки. Закономірні зв'язки між жертвою і вбивцею, іншими елементами криміналістичної характеристики, їх використання під час досудового розслідування.

Особливості розслідування вбивств, вчинених в умовах очевидності (побутових). Особливості розслідування вбивств, вчинених в умовах неочевидності. Особливості розслідування вбивств, вчинених з наступним розчленуванням трупа. Особливості розслідування вбивств, вчинених з наступним прихованням трупа.

Особливості тактики проведення огляду місця події, допиту свідків. Призначення судово-медичної експертизи трупа, та експертиз слідів біологічного походження. Напрямки встановлення осіб, причетних до вбивства.

ТЕМА 16. МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗГВАЛТУВАНЬ

Криміналістична класифікація згвалтувань. Особливості первинного матеріалу про згвалтування, як підстави для початку досудового розслідування.

Криміналістична характеристика згвалтувань, вчинених незнайомою потерпілій особою. Типові тактичні завдання розслідування та шляхи і засоби їх вирішення.

Криміналістична характеристика згвалтувань, вчинених знайомою потерпілій особою. Типові тактичні завдання розслідування та шляхи і засоби їх вирішення.

Особливості тактики огляду місця події зґвалтування. Особливості тактики допиту потерпілої особи і свідків. Витребування та отримання речей і документів, їх огляд. Призначення і проведення експертиз щодо потерпілої і речових доказів. Розшукові дії з метою встановлення особи, причетної до вчинення сексуального насильства. Особливості проведення обшуку. Призначення і проведення експертиз щодо підозрюваного і вилучених речових доказів.

ТЕМА 17. МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК

Криміналістична класифікація крадіжок. Закономірні зв'язки між потерпілим від крадіжки з проникненням у житло і крадієм, іншими елементами криміналістичної характеристики, їх використання під час досудового розслідування

Особливості розслідування при затримання підозрюваного під час вчинення крадіжки, або відразу ж після її вчинення. Алгоритм у проведенні слідчих (розшукових) дій.

Особливості розслідування крадіжок при наявності обмеженої інформації щодо підозрюваної особи. Визначення кола осіб, серед яких варто шукати злодія. Алгоритм у проведенні слідчих (розшукових) дій.

Особливості тактики огляду місця події (ознаки вчинення крадіжки неповнолітнім, жінкою, досвідченим злочинцем, з наведенням). Особливості предмету і тактики допиту потерпілого і свідків. Призначення експертиз щодо слідів, вилучених при огляді місця події. Встановлення особи, причетної до крадіжки з проникненням у приміщення. Допит підозрюваного, обшук, слідчий експеримент.

ТЕМА 18. МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗАВОЛОДІННЯ МАЙНОМ ШЛЯХОМ ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ.

Криміналістична характеристика заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Особливості механізму розкрадань майна при здійсненні державних закупівель та інших правочинів, де стороною є держава.

Особливості первинного матеріалу для відкриття кримінального провадження. Структура матеріалів документальної ревізії (перевірки), що передаються в слідчий підрозділ для відкриття кримінального провадження і початку досудового розслідування.

Слідчі дії початкового етапу розслідування після внесення відомостей про злочин до ЄРДР. Особливості тактики проведення допитів свідків, доступу до речей і документів та їх виїмки, обшуку. Призначення судово-бухгалтерської, комп'ютерно-технічної і криміналістичної експертизи документів. Особливості тактики допиту підозрюваного.

6.4. Рекомендовані джерела інформації Основні нормативні акти:

- акти міжнародного права:

1. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини. Прийнята 4 листопада 1950 р. Вісник Верховного Суду України. 1997. № 3.
- закони:
1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30.
2. Про Національну поліцію України : Закон України від 02.07.2015 р., № 580-VIII ВВР - 2015, № 40-41.
3. Про Службу безпеки України : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382 із наступними змінами.
4. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 року Голос України від 21 квітня 1994 року.
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю Закон України : № 3341–12 від 30.06.1993 р.
6. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 року. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22. Ст. 303 із наступними змінами.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України. Газета «Голос України» від 16.07.2016 р. № 132-133.
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5.07.2012 року.
9. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р.

Підручники:

1. Криміналістика: підруч за заг. ред.: д-ра юрид. наук, проф. А. Ф. Волобуєва, д-ра юрид. наук, проф. Р. Л. Степанюка, д-ра юрид. наук, доц. В. О. Маляррової; Криміналістика: підруч.: у 2 т. Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 383 с.
URL:
https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Kriminalistyka_Pidruchnyk_Tom-1_Kharkiv_2018.pdf
2. Криміналістика : підручник [В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус, А. В. Самодін та ін.]; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 752 с.
3. Криміналістика : підручник / Р. І. Благута, О. І. Гарасимів, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. Є. В. Пряхіна. 4-те вид., перероб. і допов. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 820 с.
<https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/7336>

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

4. Криміналістична техніка, тактика і методика : навчальний посібник. В. В. Копча, Н. В. Копча. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 286 с.
5. Методика розслідування кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : навчальний посібник / Ю. Гуцуляк, О. Мархевка, Є. Пряхін, Б. Стецик; уклад. Є.

Пряхін. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 136 с. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/8737>

6. Навчальний посібник для підготовки до державного екзамену з дисциплін «Кримінальний процес», «Криміналістика» /В.В. Шаблистий, А.Ф. Волобуєв, Г. Л. Д'яковський та ін. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 332 с. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/15721>

7. Климчук М. П. Судова комп'ютерно-технічна експертиза у кримінальному провадженні : навчальний посібник / Климчук М. П., Комісарчук Ю. А., Марко С. І., Стецик Б. В. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 112 с. <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4399>

Інші джерела:

1. Юсупов В. В. Криміналістика в освітньому процесі закладів вищої освіти України: історичні аспекти. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 2. с. 15-22.

2. Криміналістика в системі наукових знань В. А. Журавель, Й. Курумисава. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2019. Т. 26, № 2. с. 99-113.

3. Шевчук В. М. Методологічне підґрунтя побудови та реалізації тактичних операцій у криміналістиці. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2019. № 40. с. 144–148.

4. Волобуєв А.Ф. Механізм злочину та його зв'язок з концептуальними положеннями криміналістики. Монографія. Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов 2019. 122 с.

5. Волобуєв А. Ф., Орлова Т.А. Структуризація досудового розслідування: процесуальний і криміналістичний аспекти. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. №4 (131). С. 108-115. DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2024-4-16>

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України www.rada.gov.ua
2. Офіційний веб-сайт Президента України www.president.gov.ua
3. Урядовий портал (єдиний веб-портал органів виконавчої влади України www.kmu.gov.ua
4. Офіційний сайт Верховного Суду України www.scourt.gov.ua
5. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України www.mvs.gov.ua
6. Офіційний веб-сайт СБУ www.sbu.gov.ua
7. Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України www.gp.gov.ua
8. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України www.minjust.gov.ua
9. Офіційний сайт Вищої ради правосуддя www.vru.gov.ua
10. Єдиний реєстр судових рішень в Україні www.reyestr.court.gov.ua
11. Обговорення правових питань "LIGA ONLINE" www.liga.kiev.ua
12. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського www.nbuv.gov.ua

13. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
www.korolenko.kharkov.com

14. Національна парламентська бібліотека України catalogue.nplu.org

7. Критерії оцінювання

Відповідно до Положення про екзаменаційну комісію з проведення атестації здобувачів вищої освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ, оцінювання результатів складання екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в ДДУВС системою контролю знань: за національною шкалою, 100 бальною шкалою ЄКТС.

Екзаменаційна робота для особи, яка навчається на освітньо-професійній програмі «Правоохоронна діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність галузі знань 26 Цивільна безпека і складатиме комплексний екзамен, буде сформована з 35-ти білетів з трьох дисциплін за єдиним принципом: кожен білет містить теоретичну та практичну частини. Теоретична частина містить два питання; практична частина – одне практичне завдання (задача). Максимальний час для підготовки до екзамену дається - 30 хвилин. Кожне питання членами екзаменаційної комісії оцінюється окремо за 100 бальною шкалою та виводиться середньоарифметичне, що складає загальну оцінку по 100 бальній шкалі.

Максимально можливий результат особи, яка складає екзамен – 100 балів. Здобувач має 30 хвилин для підготовки до комплексного екзамену з трьох навчальних дисциплін, кожна з яких оцінюється максимально в 100 балів загальна оцінка виставляється як середнє арифметичне з трьох навчальних дисциплін. При оголошенні сигналу «Повітряна тривога», здобувачі вищої освіти залишають роботи в аудиторії та проходять у сховище до сигналу «Відбій повітряної тривоги». Час «Повітряної тривоги» не враховується у загальний термін складання комплексного екзамену.

Якщо здобувач хоча б з однієї навчальної дисципліни отримав незадовільну оцінку, комплексний екзамен вважається складеним на незадовільну оцінку з усіх трьох навчальних дисциплін.

Повторне складання (перескладання) комплексного екзамену з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Результати складання екзамену оцінюються у порядку, передбаченому прийнятою в університеті шкалою оцінювання:

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	Пояснення
90–100	Відмінно	A	Теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі (повна здатність) застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права та правоохоронної діяльності, а також змісту правових інститутів; знання і розуміння

			особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права); сформовані необхідні практичні навички (<i>повна здатність</i> до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності)
83–89	Добре	В	Теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі (здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права та правоохоронної діяльності, а також змісту правових інститутів у достатньому обсязі ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права); в основному сформовані необхідні практичні навички (здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у сфері правоохоронної діяльності в достатньому обсязі)
75–82		С	Теоретичний зміст курсу переважно засвоєний (здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права та правоохоронної діяльності, а також змісту правових інститутів на належному для правника рівні ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального процесуального права); в основному сформовані практичні навички (здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у сфері правоохоронної діяльності на належному для правоохоронця рівні)
68–74	Задовільно	Д	Теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру (<i>неповна</i> здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права та правоохоронної діяльності, а також змісту його правових інститутів на належному для правника рівні ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права); в основному сформовані практичні навички (<i>неповна</i> здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у сфері правоохоронної діяльності на належному для правоохоронця рівні)

60–67		E	Теоретичний зміст курсу засвоєний частково (<i>часткова</i> здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права та правоохоронної діяльності, а також змісту правових інститутів); не сформовані деякі практичні навички (<i>часткова</i> здатність до аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності)
35–59	Незадовільно	FX	Теоретичний зміст курсу засвоєний частково з істотними прогалинами (НЕЗДАТНІСТЬ застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права та правоохоронної діяльності, а також змісту правових інститутів); не сформовані необхідні практичні навички (НЕЗДАТНІСТЬ до аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності)
1–34		F	Теоретичний зміст курсу не засвоєний (ПОВНА НЕЗДАТНІСТЬ застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права та правоохоронної діяльності, а також змісту правових інститутів); не сформовані необхідні практичні навички (ПОВНА НЕЗДАТНІСТЬ до аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності)

Результати складання екзамену у вигляді усної відповіді оцінюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті шкалою оцінювання:

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A
83–89	Добре	B
75–82		C
68–74	Задовільно	D
60–67		E
35–59	Незадовільно	FX
1–34		F